

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Centres de Recursos Pedagògics

Col·lecció **«Un cop de mà»**, número 16

EDUCACIÓ PER A LA PAU A SECUNDÀRIA 10 ANYS DE DENIP

IES Santa Coloma de Farners
Coordinador: Jaume Pera

Centres de Recursos Pedagògics Selva I i Selva II
La Selva, maig del 2001

Aquest Cop de Mà recull una experiència concreta de treball d'Educació per a la Pau amb alumnes de secundària de l'IES de Sta. Coloma de Farners.

Amb motiu dels 10 anys de celebració al centre del Dia Escolar de la No-Violència i la Pau (DENIP), la Comissió de Solidaritat ha aplegat en un dossier el conjunt d'activitats, textos, articles de diaris i revistes, etc... que fan referència al conjunt de temes que s'han anat treballant fins ara.

En el present Cop de Mà hi trobareu referenciada una mica d'història d'aquesta celebració al centre i el recull de temes treballats als DENIP, des de l'any 1991 al 2000, amb una mostra d'activitats fetes amb els alumnes, la majoria de les quals les trobareu concretades en l'apartat dels annexos.

*La pau no és cop sobtat,
sinó la pedra en la qual cada dia
cal esculpir l'esforç de conquerir-la*

Miquel Martí i Pol

ÍNDEX

Què és el DENIP?	4
Una mica d'història del DENIP al nostre IES	5
DENIP, ANY RERA ANY	
DENIP 91: LA GUERRA DEL GOLF	6
DENIP 92 : LA PAU I ELS DRETS HUMANS	6
DENIP 93: L'ENTORN	7
DENIP 94: IMMIGRACIÓ. CONCERT I TALLERS	9
DENIP 95: NOTICIARI DE LA UTOPIA. SOPAR DE LA PAU	10
DENIP 96: GUERRA I PAU A BÒSNIA	10
DENIP 97: UNA CASA COMUNA, UNA CASA COMPLEXA	11
DENIP 98: LOS NADIES	12
DENIP 99: DIADES DE LES INTERCULTURES	13
DENIP 2000. DIADES INTERCULTURALS	13
El pla de les escoles associades a la UNESCO.....	14
Annexos	15

Què és el DENIP ?

El 30 de gener de 1948, Mahatma Gandhi va ser assassinat al seu país per un fanàtic de la seva mateixa religió que no li perdonava la seva actitud de tolerància i respecte envers els musulmans.

L'any 1964, Llorenç Vidal –inspector d'ensenyament- va impulsar la celebració del Dia Escolar de la No Violència i la Pau (DENIP), fent-lo coincidir amb la data d'aniversari de la mort de Gandhi, per promoure una educació permanent per a la concòrdia, la no-violència i la pau.

El missatge bàsic del DENIP és aquest: *“Amor universal, No-Violència i Pau. L'Amor universal és millor que l'egoisme, la No-violència és millor que la violència i la Pau és millor que la guerra”.*

El DENIP es una iniciativa pionera, no estatal, no governamental, no oficial, independent, lliure i voluntària d'educació No-Violenta i Pacificadora que actualment es practica en centres educatius de tot el món.

El procediment didàctic d'aquesta activitat d'educació en valors és vivencial i ha de permetre la seva aplicació lliure a cada centre educatiu en funció del seu estil didàctic propi.

Ja fa anys que moltes escoles i instituts de Catalunya aprofiten aquestes dates de finals de gener per treballar amb els alumnes el tema de la pau.

Cada any des de l'organització del DENIP es fa una proposta de lema i es faciliten materials didàctics per treballar-lo en els diversos nivells educatius.

Més informació a les adreces web següents:

- <http://www.terra.es/personal3/lvvdnip/denip.htm>
- <http://www.pangea.org/unescopau>

Una mica d'història del DENIP al nostre IES

El punt de començament de la celebració del DENIP a l'IES de Santa Coloma el situem al gener de 1991, quan el món tremolava davant l'enfrontament d'Estats Units i els seus aliats contra l'Iraq. Davant d'una manera tan irracional de regular els conflictes i l'oposició radical que suposava aquella opció als nostres plantejaments d'educadors (volem fomentar el diàleg, el respecte, la solidaritat...) necessitàvem manifestar d'una manera explícita la nostra oposició a aquella barbaritat i d'altres semblants que s'han produït al llarg de la història. Vàrem aprofitar la data del DENIP, 30 de gener, per expressar amb força i fermesa la nostra oposició a la guerra, i per mostrar la nostra clara opció per la pau, fruit de la justícia.

Des d'aleshores cada curs hem organitzat activitats per la pau al voltant del DENIP. Les activitats de cada curs s'han relacionat amb temes de l'actualitat, i sovint s'han allargat o s'han fet en altres dates segons les circumstàncies. Hem intentat crear al nostre Institut un esperit que no resti indiferent a les injustícies i que aporti una esperança per a un món millor.

En la LOGSE i en el nostre Projecte Educatiu ocupa un lloc destacat l'objectiu de formar ciutadans responsables i tolerants. Evidentment, no es tracta d'inculcar aquests valors aquest dia assenyalat perquè "ara toca", sinó que han d'estar presents en tota l'activitat educadora de cada dia. Es tracta, més aviat, de destinar algun temps a fer èmfasi especial a aquests valors de fons de tota tasca educativa: tolerància, igualtat, solidaritat i cooperació amb els altres per al bé comú.

És engrescador veure com al voltant de l'agermanament de l'Institut amb un altre de Nicaragua, sorgit en el marc de la celebració del DENIP 91, s'ha format una Comissió de Solidaritat i s'han mantingut, any rera any, diferents projectes, s'han fet concerts i altres activitats per ajudar a finançar-los i, fins i tot, alguns alumnes i professors han viatjat a aquell país.

També ens anima el fet que des d'aquest estiu passat formem part del Pla d'Escoles Associades a l'Unesco perquè així podrem col·laborar amb altres centres que estan en la mateixa línia.

Actualment estem treballant en l'elaboració d'un crèdit de síntesi sobre Solidaritat per als alumnes de segon cicle d'ESO.

Esperem que aquest recull pugui fer algun servei a d'altres companys i companyes i que el fet de llegir-lo o consultar-lo us animi a fer la vostra aportació, per modesta que sigui, per la cultura de la pau.

Jaume Pera
Comissió de la Solidaritat

DENIP, ANY RERA ANY

DENIP 91: LA GUERRA DEL GOLF

El 17 de gener va començar la guerra del Golf. Cada dia veiem i sentíem notícies d'aquella guerra que segava vides, destruïa ciutats i produïa uns danys ecològics immensos.

El nostre institut acabava d'estrenar-se com a resultat d'una fusió entre un centre de Formació Professional i un altre de batxillerat. Només portàvem un trimestre com a únic institut. Abans d'anar plegats al nou hi havia hagut dificultats d'entesa que havien enterbolit l'inici de curs i a tot això, calia afegir els problemes estructurals de massificació i d'obres inacabades de l'edifici. En aquestes circumstàncies, aquest conflicte internacional ens va agafar amb poc rodatge i la resposta va ser improvisada, tot i que molt participada. Els alumnes van treballar el tema de la Guerra del Golf en els grups classe i en acabat sortírem tots al pati a penjar cartells i dibuixos contra la guerra i a favor de la pau. En mig de música i cançons es va viure una gran festa per la pau. Perquè tots desitjàvem, en aquells moments, la PAU.

Es va utilitzar material extret del diari "LA PAU", un diari que va sortir aquells dies de la guerra per contrarestar la falta de llibertat d'expressió que hi havia en la majoria de mitjans de comunicació. Això no només passava al nostre país, recordem que la cançó "Imagine" de John Lennon va ser prohibida a la ràdio de Gran Bretanya.

Davant d'aquesta resposta tan satisfactòria ens vàrem animar a continuar treballant per la pau. Es va formar un grup de professors i alumnes que anàrem preparant el que més endavant ja va quedar consolidat com a Dia de la PAU o DENIP.

DENIP 92 : LA PAU I ELS DRETS HUMANS

Es va celebrar el dimecres 29 de gener. Va ser preparat per una comissió mixta de professors i alumnes conscients que l'objectiu de la Diada de la Pau no era altre que el d'aconseguir un treball diari i constant per la pau. *La pau entesa com a tolerància, diàleg, respecte, solidaritat i justícia. La pau que cal exigir arreu on és trepitjada o disfressada, començant pel nostre propi entorn.*

Amb aquesta idea de fons es van proposar als alumnes fins a 17 temes diferents amb la finalitat que cada grup-classe en decidís un per treballar i en fes una aportació en una activitat col·lectiva de centre que es va concretar en una posada en comú al pati: penjada de cartells, cançons, lectura de poemes...

Es van treballar els següents temes:

- La pena de mort, a partir de la cançó "La hoguera" de Javier Krahe i diferents textos seleccionats per la comissió per propiciar un debat a classe sobre el tema.

- Cultures de guerra, a partir de la cançó "Guerra" de Bob Marley interpretada per Sopa de Cabra i d'alguns articles periodístics. Qüestionari sobre les influències i manipulacions que actuen sobre l'individu per acceptar l'*statu quo*.

- Agermanament amb un institut de Nicaragua. A partir d'unes cartes trameses per la directora de l'Institut Rodolfo Castillo de Palacagüina on planteja la possibilitat d'iniciar un agermanament entre els dos instituts que caldrà anar concretant amb el suport a un primer projecte: la construcció d'una sala de professors-biblioteca popular que portarà el nom de "Santa Coloma de Farners"
- Comerç d'armes, a partir de l'article "Armas" de Manuel Vicent publicat al diari El País (13-05-87) amb un breu qüestionari.
- Drets dels infants, a partir de la Declaració Universal, de notícies del diari, d'un informe d'Amnistia Internacional.
- Agressivitat i violència, a partir del document "Educación para la Paz. Elecciones dentro de los modelos que ya funcionan." Diferents maneres d'entendre la pau, la guerra, la violència... segons tres models que ja funcionen: intimista, conflictiu i no-violent, violent. Després que cadascú hagi adoptat un posicionament, el document dóna peu al debat.
- Drets humans a Centreamèrica, a partir d'un text i un breu qüestionari.
- Reflexió sobre la llibertat, a partir d'un conte sobre un home que s'acostuma a viure sense llibertat "Parábola del hombre con las manos atadas". Qüestionari sobre els qui o els que ens té "lligats".
- Immigració, a partir de la cançó Sadam Rashid de Joan Manuel Serrat, i posterior debat.
- Armament, a partir d'una història fictícia sobre els *responsables de i interessats en* les guerres. Qüestionari sobre la historieta i recerca de solucions.
- Anàlisi de la pròpia realitat: resolució de conflictes, a partir de la lectura i anàlisi dels textos: "Historia de una convivencia" de Calo Iglesias, Carta del jefe indio Seattle al Presidente de los EEUU i el conte "El jove cranc" de Gianni Rodari.

El tema que van escollir més grups va ser el de la pena de mort. En la posada en comú es van llegir algunes conclusions a favor de la pena capital que són preocupants. I ho són perquè ens trobem en un estat de dret que va abolir aquesta pena l'any 1978, excepte per a casos militars. També perquè confiem que la joventut no és venjativa i creu en la possibilitat de canvi d'una persona que està equivocada. És un tema per continuar parlant-ne.

També va tenir molt èxit la cançó de Bob Marley, interpretada pels Sopa de Cabra, a qui fem "culpables" d'aquest èxit.

Cal ressaltar també que es va formar una comissió per tirar endavant l'agermanament amb l'Institut de Palacagüina, a Nicaragua.

DENIP 93: L'ENTORN

Es va celebrar el dilluns 1 de febrer. Amb l'objectiu de potenciar la reflexió sobre valors humans indiscutibles com la tolerància, l'esperit d'igualtat, el deure de cooperar amb els altres pel bé comú... i com els vivim en el nostre interior i en el nostre entorn (família, escola, poble...), la comissió organitzadora va triar aquests temes per desenvolupar en forma de tallers de lliure elecció per part dels alumnes del centre.

Se'ls van presentar així:

- L'objecció de consciència i el servei civil.

La legislació actual reconeix l'objecció de consciència al servei militar i obliga els objectors a realitzar un servei civil substitutori. Els dubtes i, sobretot, els malentesos que aquest servei civil i en quins camps es pot desenvolupar fa que, a vegades, no es tingui en compte aquesta opció per manca d'informació. Volem que diferents objectors ens expliquin la seva opció: insubmissió, servei civil, ...

- Què és Amnistia Internacional i com treballa els drets humans?

Amnistia Internacional està en contra de la pena de mort, contra la tortura i a favor de l'alliberament dels presoners de consciència. Cantants famosos com Peter Gabriel, Sting i d'altres han fet campanyes a favor d'aquesta organització. Tindrem un membre d'Amnistia entre nosaltres per atendre les vostres preguntes.

- La cursa d'armaments: despeses militars i despeses civils.

Passarem la pel·lícula "*Si estimes aquest planeta*" (28'). Malgrat els acords de desarmament, el planeta pot ser destruït diferents vegades per l'armament atòmic. Fins quan aquest "joc" del gat i el ratolí dels Estats Units i Saddam Hussein? Què hi podem fer?

- Crítica dels anuncis televisius.

Violència en els jocs, els còmics i la programació de TV, dirigits als infants i els joves?

Es tracta de valorar, a través d'un col·loqui, la repercussió que poden tenir aquestes diversions destinades a infants i joves en la seva formació cap a la pau. Seria molt interessant que portéssiu material al respecte que us suggereixi violència: retalls de revistes, fotocòpies, dibuixos, còmics, gravacions de TV, etc.

- L'escola Samba Kubally testimoni d'un col·laborador.

El curs passat l'Escola Africana d'Adults de la nostra població va rebre el premi Miguel Hernández d'alfabetització. La coneixem bé? Com treballen els col·laboradors? I nosaltres, com podem ajudar-los?

- El racisme, testimoni d'un immigrant econòmic.

Darrerament s'han donat molts casos de racisme i xenofòbia a Europa. Aquesta no és l'Europa que volem. Escoltem i parlem amb els immigrants, tots tenim alguna cosa a aprendre!

- Agermanament amb un institut de Nicaragua.

El curs passat va sorgir una iniciativa per agermanar el nostre institut amb el de Palacagüina, a Nicaragua. Una comissió d'alumnes i professors van començar els contactes per correspondència i ja s'han rebut les primeres respostes, tan a nivell personal com per cursos. La comunicació però, és lenta ja que la correspondència no s'envia per correu, sinó que és lliurada personalment per companys/es de la brigada d'Arbúcies que fan el viatge sovint. Aquesta lentitud provoca el refredament del tema i una dificultat addicional a l'hora de fer extensius els contactes al màxim de persones del nostre institut. Ens calen idees per fer que l'intent d'agermanament es visqui durant tot el curs i no es limiti a moments molt concrets, i a les poques persones i grups que mantenen el contacte actualment. Ens vols donar un cop de mà?

- Com és que ens discutim tant amb les persones que més estimes i més ens estimen? Conflictes familiars.

Sovint hi ha malentesos i desacords entre pares i fills. A voltes es manifesten en formes poc agradables. Quina part de raó tenen els pares i quina els fills en aquests enfrontaments familiars? Què podem esperar que canviï en l'actitud dels pares envers nosaltres? I ells, què poden esperar que canviem nosaltres de l'actitud que tenim envers ells?

En una taula rodona, persones que viuen el conflicte familiar com a pares i altres com a fills intentaran clarificar les seves postures i fer entendre les seves raons. Nosaltres, els assistents, podrem intervenir per preguntar o opinar.

- Es respecten a l'Institut tots els teus drets? (Conflictes a l'escola).

Quin tracte reps dels professors i professores d'aquest Institut? Et sents ben tractat i respectat? Creus que hi ha algunes situacions conflictives amb el professorat o amb els companys que podria evitar-se? En parlarem en un col·loqui amb representants del professorat. Els temes, però, hauran de sortir de vosaltres.

- Lectura de poemes per la Pau.

Llegirem i comentarem poemes de Miquel Martí i Pol i altres poetes... Els qui vulgueu, porteu escrits poemes propis o d'altra gent. Animeu-vos!

- L'ajuda al Tercer Món.

Un noi que ha estat uns anys cooperant a l'Àfrica ens explicarà la seva experiència. Podríem cooperar des de l'Institut en algun projecte concret? (Val més una acció que mil excuses!).

- Disc-Fòrum per la Pau.

Escollirem i comentarem algunes cançons dels Dire-Straits, U-2, Dylan, etc. Porta la cinta que més t'agradi.

- Polícia i ordre públic.

En una mostra d'alumnes d'aquest centre, més del 40% opinava que la policia no realitza la funció que li ha estat encomanada.

Què voldríem veure fer a la policia urbana? Què ens agradaria que canviés? Et sents a voltes més amenaçat que protegit?

Si vols donar idees i suggeriments sobre aquest tema, explicar les teves vivències i/o exposar dubtes, participa en aquesta taula rodona. Comptarem amb la presència del sergent de la Guàrdia Urbana de Sta. Coloma de Farners.

DENIP 94: IMMIGRACIÓ. CONCERT I TALLERS

Es va celebrar el divendres 4 de febrer. La comissió organitzadora va proposar al professorat dues modalitats de participació :

- a) Passar una enquesta, elaborada pel GRAMC, als alumnes relacionada amb el fet de les migracions. Aquesta activitat té un triple objectiu: d'una banda, plantejar als/les alumnes algunes qüestions que pel sol fet d'haver de donar resposta poden provocar reflexió o consciència de la pròpia ignorància sobre el tema. D'una altra, fer un estudi amb els resultats obtinguts i elaborar un informe sobre quin és l'estat de la qüestió al nostre centre, que exposaríem públicament i podria servir de base per si es considera que cal fer algunes accions posteriors. Finalment, motivar un debat en el grup classe sobre aquest tema.
- b) Realitzar alguna de les dues dinàmiques de grup que es presenten en els documents annexos.

També es van realitzar tallers i xerrades sobre: la situació actual a Nicaragua, la tasca de l'ONG "Ajuda en Acció" i l'objecció a la violència a través dels serveis civils i un video-fòrum sobre la Pau i la Solidaritat amb la projecció de dues pel·lícules: "Crida llibertat" i "Johnny va agafar el seu fusell".

Al vespre es va realitzar un Concert per l'Agermanament amb Nicaragua protagonitzat per diferents grups d'alumnes del centre per recollir fons i destinar-los a materialitzar aquest agermanament.

Durant aquells dies es va muntar una exposició sobre la realitat de Llatinoamèrica, cedida pel Comité Oscar Romero, que recollia una breu biografia de diversos personatges significatius en la seva història, com ara: Bartolomé de las Casas, Tupac Amaru, Joan Alsina, Oscar Romero i Chico Mendes que alhora feien d'enllaç amb la història i la situació actual dels països on van viure.

DENIP 95: NOTICIARI DE LA UTOPIA. SOPAR DE LA PAU

Es va celebrar el dia 1 de febrer. La comissió organitzadora va fer una proposta al professorat per treballar a classe durant el mes de gener i exposar-ne els resultats el dia de la celebració del DENIP.

La idea era que cada grup-classe confeccionés un diari o revista de la UTOPIA amb la finalitat de descriure un món ideal per descobrir el que ens separa del món real.

Per poder fer-ho es van facilitar aquestes pautes:

- Recollir i seleccionar les notícies del nostre món que més ens impacten en l'àmbit local, nacional o internacional.
- Confeccionar notícies en clau utòpica (Ex. "Reconversió dels tancs en tractors", "No compri tant... la meitat de les coses no les necessitarà"...)
- Descriure personatges i/o organitzacions que han treballat o treballen per obrir camí cap a les utopies: M.L. King, Gandhi, R. Menchú, O. Romero... Metges sense Fronteres, Intermón, Greenpeace, Amnistia Internacional, Unicef...

El dia de celebració del DENIP es va fer la presentació dels treballs fets i es van penjar cartells-resum en forma de dibuixos, pòsters, còmics... També van haver-hi altres aportacions, com ara: lectura de poemes i manifestos, representacions teatrals, cançons...

En relació amb l'agermanament amb l'institut de Palacagüina i per tal de recollir fons es van organitzar jocs, concurs de karaoke, xocolatada, recital del grup de rock "Màgia blanca" i passis del vídeo sobre el projecte de l'any passat.

Al vespre i per acabar-ho d'arrodonir es va fer un "sopar solidari" amb tertúlia inclosa que va aplegar professors, pares i personal no docent del centre i va permetre debatre entre tots diferents qüestions relacionades amb la pau i la solidaritat.

Per què... això de la pau, s'acaba en una diada? Com podem fer present aquesta aspiració en el dia a dia del nostre treball? La pau que tots volem per al món té a veure amb la manera com ens relacionem amb els alumnes, els companys de claustre, pares i personal de neteja i de serveis? Aprofundir en l'ofici d'educadors (foment del diàleg, de la cooperació, de la solidaritat...) és treballar per la pau? I és que el treball per la pau en el món també inclou el nostre món més proper on les idees i les teories es poden posar en pràctica de forma evident.

DENIP 96: GUERRA I PAU A BÒSNIA

Es va celebrar el dia 31 de gener.

Es va treballar la maleta pedagògica: Un programa pedagògic per a la tolerància, editada conjuntament per la Generalitat de Catalunya, la Fundació per la Pau i Intermón en el marc de la campanya: *Catalunya, gent amb civisme* realitzada l'any passat en motiu de l'Any Internacional per a la Tolerància.

DENIP 97: UNA CASA COMUNA, UNA CASA COMPLEXA

Es va celebrar el dia 29 de gener. Els preparatius s'iniciaren el primer trimestre quan es presentà la proposta al claustre de llogar, per la setmana del 27 al 31 de gener, l'exposició "*Una casa complexa, una casa comuna*" de la Fundació per la Pau amb la finalitat que fos visitada i treballada pels diferents cursos a partir d'unes orientacions metodològiques i d'un qüestionari.

Aquesta exposició muntada a l'Institut s'oferí també a les escoles de Primària i va ser visitada pels dos grups de 8è de l'escola Sant Salvador d'Horta i per dos grups d'ESO (3r. i 4rt.) de La Salle.

Els plafons de l'exposició estaven dividits en quatre grans apartats:

Els orígens: complexitat geològica (origen i formació de la terra), complexitat de la matèria (estructuració de la matèria, aparició de la vida), complexitat genètica (primers organismes, evolució espècies humana), complexitat humana (expansió geogràfica dels grups humans, diferenciació de les ètnies, costums i cultures).

L'aiguabarreig humà. circulació cultural i tècnica (descobriments tècnics, evolució cultural...), intercanvis comercials (circulació de mercaderies), trànsit de pobles (emigracions forçades i voluntàries), expansió de les religions (implantació en diverses cultures).

Consciència planetària: concepció planetària (visió global del planeta, problemes mundials comuns...), afirmació del tercer Món (descolonització 1950-1960, por, compassió, culpabilitat...), comunicació planetària (planetaris per flaixos, informació controlada), interdependència econòmica i cultural (economia global, cultura sense fronteres...), amenaça nuclear (sentiment d'unitat i fragilitat), formació d'una consciència ecològica global (amença global sobre la vida del planeta).

De l'espècie humana a la humanització: cap a la humanització del món (crear estructures socials integradores i obertes), destruint la humanitat (simplificacions que anul·len, complexitat social), construint la humanitat (diàleg, cooperació, refús de la violència,...), coratge per refusar la violència i obrir-te al diàleg: camí de cooperació.

A més es podien veure i treballar tres curtmetratges sobre:

1. La diversitat a casa (convivre en la diversitat: nens de diferents color de pell).
2. La difícil convivència (transformació uniformitzada: figures de diferents formes).
3. Com no saber resoldre un conflicte (dos veïns es destrueixen per posseir una flor).

Com cada any, es va creure interessant que a partir del treball a les aules s'arribés a compromisos concrets per tal d'afavorir la pau en el nostre entorn. Les conclusions podien ser expressades en murals, cançons, textos... que podien ser exposades en el vestíbul (murals) o bé comunicades (cànons, poemes) a la resta d'alumnes en un acte col·lectiu al matí del DENIP.

A la tarda es van oferir dues activitats diferents:

- Col·loqui: Testimoniatge sobre l'Àfrica, a càrrec d'Anna Selga, cooperant al Camerun (1996).
- Vídeo-fòrum, amb la projecció de dues pel·lícules : Gandhi i La lista de Schlinder.

L'endemà, dia 30, al vespre es va fer el Sopar de la Pau per recollir fons per enviar al projecte (beques per a estudiants) que ens va presentar l'institut "Rodolfo Castillo" de Palacagüina, amb el qual "ens anem agermanant" any rere any des de 1991.

Durant aquest curs la comissió de solidaritat es va fer ressò també del conflicte del Zaire i de la iniciativa solidària d'un grup de colomencs de fer un minut de silenci pel conflicte dels Grans Llacs. Aquest col·lectiu va fer la proposta a totes les escoles de Santa Coloma de que s'unissin a aquest clam silenciós per la pau i la solidaritat d'una manera ben senzilla: cada setmana del mes de maig es faria un minut de silenci en una escola diferent de la població. A l'IES tocaria de fer-lo el dilluns 12 de maig a ¼ de 2 i a les 5 de la tarda (dues vegades per poder abastar el conjunt de l'alumnat). Des de la comissió es va animar al professorat a participar-hi amb els alumnes per tutories.

DENIP 98: LOS NADIES

Es va celebrar l'últim dimecres del mes de gener. Aquest any coincidint amb el 50è aniversari de la Declaració dels Drets Humans (10 de desembre de 1948) i amb els 50 anys de l'assassinat de Gandhi (30 de gener de 1948) un grup d'alumnes i professors de l'institut van realitzar una sèrie d'activitats pels Drets Humans, participant alhora en el Concurs Europeu convocat enguany:

1. Es va penjar la Declaració dels Drets Humans a cada classe.
2. Es va fer un calendari d'activitats per treballar 2 o 3 articles cada mes. Per exemple: sobre la marxa contra el treball infantil (maig 98): recollida de signatures i empremtes, fer una pancarta, treballar una fitxa a classe, muntar una exposició cedida pel SETEM, participar en la marxa quan passi per Girona (16 de maig)
3. Animar els estudiants a participar en el Premi Sant Jordi en la modalitat de Drets Humans.
4. Fer un mural en una plaça del poble.
5. Mantenir actualitzada la cartellera de la pau i els drets humans.
6. Proposar de dedicar noms de carrers, places, sales, edificis... a defensors dels drets humans.
7. Disseny d'un logotip del 50è aniversari de la Declaració.
8. Demanar el llibre "More than 50 ways to celebrate the UDH 50th Anniversary" (Més de 50 formes de celebrar el 50è aniversari de la Declaració dels Drets Humans).

Una d'aquestes activitats va ser passar una enquesta als alumnes i professors/es de l'institut que només podia contestar-se amb un sí o un no i fer-ne l'anàlisi. Es constatà que molts alumnes no han llegit la Declaració dels Drets Humans, i que una gran majoria dels adults tampoc ho ha fet.

Des de la comissió es valora que aquests resultats han d'interpel·lar a tots els educadors. Que els alumnes coneguin a fons els Drets Humans és una tasca que ens obliga a tots. No s'hi val a donar la culpa al veí o al de més amunt.

Si volem una escola millor: més participativa, més dialogant, més "educadora" cal que els Drets Humans es visquin en l'àmbit escolar. Les noies i els nois (igual que el/les professors/es) han de conèixer els Drets Humans, és a dir, han de conèixer els seus drets i els seus deures com a escolars, com a ciutadans i com a membres de la comunitat humana. Tots plegats hem d'entendre que aquesta Declaració és una utopia realitzable (encara que sembli una contradicció), i no només realitzable sinó, i sobretot, millorable. I que, tal com afirma la pròpia Declaració, un dels millors camins per aconseguir-ho és que es promoguin, mitjançant l'ensenyament i l'educació, el respecte a aquests drets i llibertats. Aquesta és la nostra responsabilitat.

Per treballar la problemàtica Nord-Sud es va muntar en el centre l'exposició "Los Nadies" cedida pel Comitè Oscar Romero, del 26 de gener al 6 de febrer. Aquesta exposició tracta dels marginats, dels qui no compten per a ningú, a partir d'un poema d'Eduardo Galeano del mateix títol.

Quan vàrem emparaular l'exposició ens van dir que la cedien gratuïtament però que si volíem fer un donatiu, el destinarien a la reposició dels desperfectes que comporta el seu ús i transport, i a un projecte de manteniment d'un menjador escolar a Nicaragua. Des de la comissió es va aprovar de donar suport a aquesta iniciativa i es va canalitzar a través del Consell Escolar.

També durant aquest any es celebrava l'Any contra el Racisme i la Xenofòbia, proclamat per la Unió Europea. El CRP Selva I ens va enviar un catàleg monogràfic "Racisme, tolerància, multiculturala..." amb un recull de documents escrits, vídeos, software, muntatges audiovisuals i articles de revistes recopilats amb motiu del lema de l'Any Europeu que estan en servei de préstec a la seva mediateca. Va constituir una eina molt útil per treballar el tema amb els alumnes.

Sobre l'agermanament amb l'institut Rodolfo Castillo de Palacaguina, des de la comissió de solidaritat es va fer una crida a professors i alumnes de l'IES a intensificar la comunicació epistolar per tal d'afavorir l'intercanvi

cultural i es va organitzar una xerrada per explicar el projecte de beques a estudiants, a càrrec de Jaume Soler (alcalde d'Arbúcies) i d'un cooperant. L'ajuda econòmica de cada any es va concretar amb l'aportació del 0'7% del pressupost de l'IES i amb la participació de l'APA, professors i alumnes en l'organització del Sopar de la Pau.

Durant aquest curs l'IES es va acollir a la declaració d'escoles objectores davant la voluntat del Ministeri de Defensa d'introduir la formació militar als centres. L'objecció de consciència, impulsada per la Fundació per la Pau, consisteix a negar-se a col·laborar amb les propostes del Ministeri de defensa i en canvi a desenvolupar l'Educació per la Pau com a eina imprescindible per a la construcció d'un món en pau i segur.

Des de la comissió es conclou que la credibilitat i el caire educatiu de totes aquestes accions i activitats estan en funció de com es viu en el dia a dia de les nostres relacions amb els/les alumnes i els/les companys/es de feina aquells valors que aspirem i proclamem: pau, solidaritat, respecte, tolerància...

DENIP 99: DIADES DE LES INTERCULTURES

Es van celebrar els dies 25, 26 i 27 de gener sota el lema "*Fem que els diferents móns es coneguin*". Els alumnes van poder visitar una exposició sobre el Marroc.

Es va oferir una xerrada sobre Kosovo per tenir una visió més aclaridora sobre aquest conflicte bèl·lic i també, un taller sobre Drets Humans.

Es va preparar un dossier amb un recull d'articles, poemes, cançons i fitxes d'activitats per facilitar el treball a les aules.

En relació amb l'agermanament de l'institut amb el de Palacagüina es van fer una colla d'actes per tal de solidaritzar-nos amb la greu situació provocada pel pas de l'huracà Mitch per Centreamèrica que ha castigat durament Hondures i Nicaragua. Es van fer 5 xerrades amb passis de diapositives a càrrec d'una ex-alumna del centre que juntament amb altres companys, també ex-alumnes, aniran aquest estiu a Nicaragua a treballar en un projecte, com a membres de l'agrupament escolta Roca Guillerma (AERG) i d'una alumna del centre que l'estiu passat va estar a Palacagüina i ens va explicar la seva experiència allí.

Es va posar una "bústia" a consergeria perquè tothom qui volgués pogués fer un donatiu que el novembre seria portat directament a Palacagüina, juntament amb una tramesa de cartes, per l'alcalde d'Arbúcies que tenia previst viatjar cap allà.

L'acte de cloenda al pati de l'institut va consistir en una actuació del grup musical "Kalila i Dimna" especialitzat en música de l'Andalus, àrab, marroquina i berber.

DENIP 2000. DIADES INTERCULTURALS

Es van celebrar els dies 26,27 i 28 de gener amb el lema "*Un pont de mar blava*".

Coincidint amb la proposta del Ministeri de Defensa de convertir la ciutat de Barcelona amb la seu de "l'euroexèrcit del Sud", una força militar formada per 12.000 soldats a parts iguals entre França, Itàlia i Espanya, l'Institut a través de la comissió per la pau, decideix adherir-se a la campanya "Ni a Barcelona, ni enlloc: NO a l'euroexèrcit" fent una recollida de signatures per ser trameses a l'organització.

Posteriorment i davant la perspectiva de la desfilada militar a Barcelona per celebrar el Dia de les Forces Armades, el 27 de maig de 2000, el claustre de professors va fer una carta adreçada a l'alcalde de Barcelona que va ser publicada als diaris "Avui", "Punt" (20-05-00) i "Diari de Girona" (27-05-00) on manifestava el

desacord per tal celebració en coherència al treball per una educació en els drets humans que es duu a terme en el centre, any rera any, organitzant actes de solidaritat i agermanament, jornades per a l'educació intercultural, que són una aposta clara per al diàleg i la tolerància, per al desvetllament d'actituds de respecte per totes les persones i el medi ambient, en definitiva, per una educació a favor de la cultura de la pau i la no-violència. Una cultura de la pau que passa per la construcció d'una nova seguretat global, humana, basada en el respecte dels drets humans i la prevenció dels conflictes, i no passa pels exèrcits.

Durant els dies de les jornades interculturals es va disposar d'una exposició sobre El Deute Extern que es va instal·lar en el vestíbul de l'IES.

Per als alumnes d'ESO es van organitzar tallers de: Henna, Pintura sobre tela, Deberó (trenes) i un taller de cuina i per als alumnes de Batxillerat dues xerrades: Mou-te en Àfrica, a càrrec d'Intermón i Nike i Adidas, la teva roba i els països del Sud, a càrrec de Setem.

També es va fer una xerrada sobre l'Islam, a càrrec de Ahmed El Hilai, professor d'àrab a l'escola Samba Kubally, que va ser oberta a tots els alumnes.

Durant el mes de març es va constituir al centre la Comissió per a la Solidaritat, integrada per alumnes i professors, que va organitzar una Campanya de Solidaritat amb Moçambic, durant el tercer trimestre, coincidint amb unes greus inundacions i el pas d'un cicló per aquest país africà. Es va fer una recollida d'aliments i articles de primera necessitat i es va posar una caixa-guardiola a consergeria per recollir donatius. Es va organitzar un Concert de Sant Jordi protagonitzat per diversos alumnes de l'Institut (28-04-00) i un Festival per Moçambic i Nicaragua (9-06-00) al teatre Catalunya, amb la participació de l'Orquestra de Cambra de l'Escola de Música local, els alumnes de 3r. d'ESO, el cantant nicaragüenc Beto Gonzalez i la coral de la Llar de Jubilats.

Ja a final de curs, durant el mes de juny, la Comissió per a la Solidaritat, va proposar tres activitats més que es van presentar per ser treballades a les aules amb unes pautes per al treball en grups d'alumnes.

1. Escriure cartes a companys de l'institut de Palacaguina per ser portades per la Brigada d'Arbúcies que durant l'estiu anirà cap allà.
2. Col·laborar amb la campanya de recollida de material escolar i de bicicletes per a la comunitat rural Del Passa (Senegal) iniciada pels Grups de Recerca i Actuació sobre Minories Culturals (GRAMC) de Girona.
3. Adherir-se personalment al Manifest 2000 redactat per un grup de Premis Nobel en el marc de la proclamació de l'any 2000 com a Any Internacional de la Cultura de la Pau promogut pel Fòrum Universal de les Cultures. Es facilitarà l'ordinador de la biblioteca per fer-ho.

A final de curs, la comissió es reuneix per revisar les actuacions fetes durant el curs i parlar dels projectes de futur. En aquesta reunió es decideix de constituir un seminari (en el marc del PZFP del proper curs) per a l'elaboració d'un Crèdit de Síntesi de la Solidaritat. D'altra banda, es constata la preocupació per a la integració a l'aula dels alumnes magribins i per les actituds racistes d'alguns alumnes i es decideix treballar a fons aquest tema el proper curs i demanar assessorament al SERGI. També s'apunta la possibilitat que la comissió es posi en contacte amb Càrites local per col·laborar en projectes que estiguin a l'abast de l'institut.

Finalment i a títol de cloenda, des del passat mes de juny, l'IES de Sta. Coloma de Farners ha entrat a formar part del Pla d'Escoles Associades de la Unesco.

EL PLA D'ESCOLES ASSOCIADES A LA UNESCO

El pla d'Escoles Associades de la Unesco va ser creat l'any 1953, amb l'objectiu de fomentar la cooperació i la pau internacionals a través de l'educació escolar. Actualment participen en aquest pla més de cinc mil centres d'ensenyament de tot el món i de tots els nivells educatius (infantil, primària, secundària, universitat).

Les escoles associades inclouen en el seu ensenyament els següents quatre temes:

1. Els problemes mundials i el paper de les organitzacions del sistema de les Nacions Unides en la seva resolució.
2. La difusió i el respecte dels drets humans.
3. El coneixement dels altres països i les altres cultures, a partir de la valoració de la pròpia.
4. L'anàlisi dels problemes ecològics.

D'altra banda, les escoles associades mantenen un viu intercanvi d'informació i d'activitats, i el 30 de gener celebren el Dia Escolar de la No-Violència i la Pau (DENIP) instituit en memòria de Gandhi i de Martin Luther King.

La coordinació del Pla d'Escoles associades l'exerceix la Unitat d'Educació Humanista, Cultural i Internacional de la Unesco, que té la seu a París i que publica un butlletí i un full informatiu

A Catalunya, el Centre Unesco de Catalunya coordina les 44 escoles associades, les quals participen en els següents projectes internacionals:

- *Linguapax*
- *Mediterrani Occidental*
- *Diàleg i Ajuda Nord-Sud (DANS)*
- *Participació dels joves en la preservació i promoció del patrimoni mundial.*
- *Co-action.*

A més, el curs 1998-99 es va crear un seminari permanent sobre l'ensenyament de la religió, el qual ha fet publica una declaració sobre l'ensenyament de la religió.

Aquell mateix curs moltes escoles van realitzar activitats relacionades amb els drets humans, amb motiu de la celebració dels 50 anys de la *Declaració universal dels drets humans*.

Durant aquest curs 2000-2001 es duen a terme diferents activitats conjuntes en el marc del Programa d'Escoles Associades.

Més informació a l'adreça web següent: <http://www.unescocat.org>

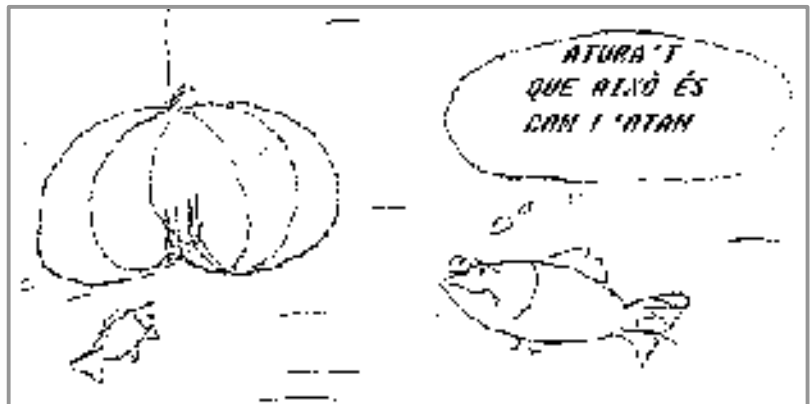
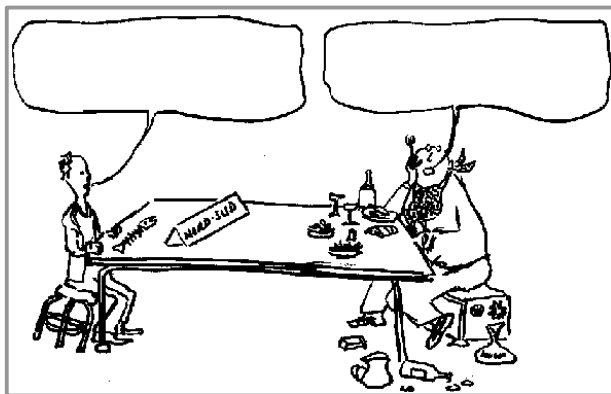
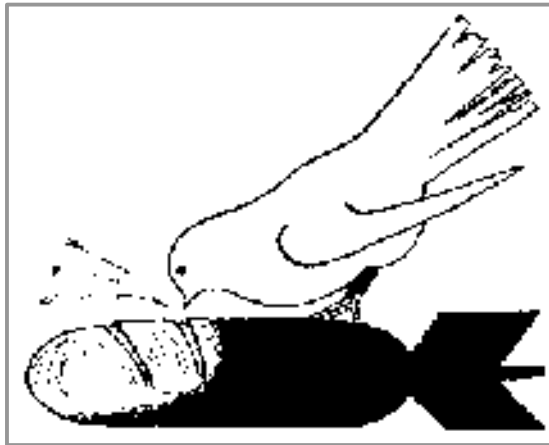
ANNEXOS

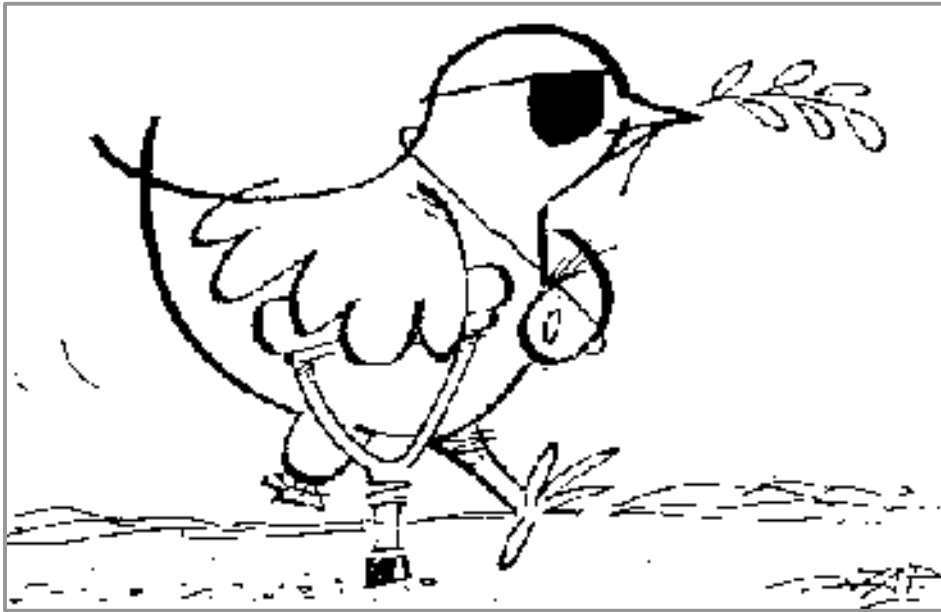
Nota: Al fer la recopilació no ens ha estat possible consignar la font bibliogràfica de la totalitat del documents.

DENIP 92 : LA PAU I ELS DRETS HUMANS

- Treball amb **imatges**. Suggestiments didàctics.
- **Cançons:**
  - "La hoguera" (la pena de mort)
  - "Guerra" (cultures de guerra)
  - "El domingo se casa Perico"
  - "Ave caída"
  - "Salam Rashid" (immigració)
- **Textos:**
  - "L'abolicionisme i els seus arguments" (la pena de mort)
  - "EEUU y China "socios" en la pena de muerte",
  - "Armas" (comerç d'armes)
  - "Sobre els Drets dels Infants i els Drets Humans"
  - "Educación para la paz. Elecciones dentro de los modelos que ya funcionan" (agressivitat i violència)
  - "Lluita i llibertat" (els drets humans a centramèrica)
  - "Jo no sóc com els altres" (la immigració)
  - "Mercaders de guerra" (història fictícia sobre *els responsables de i interessants en les guerres*)
  - "Parábola del hombre con las manos atadas" (reflexió sobre la llibertat),
  - "El jove cranc" (resolució de conflictes)
  - "Carta del cap indi Seattle, cap dels duwamish, al president dels Estats Units" (resolució de conflictes)
- **Jocs** de cooperació: Dinàmica dels cubs (agermanament d'instituts)

Treball amb imatges

Suggeriments didàctics

La imatge –tan gràfica com fotogràfica- ha envaït la nostra realitat quotidiana amb pòsters, anuncis, cinema, TV. Aquest continu impacte visual està produint notables canvis, principalment a la infantesa i a la joventut. Les conseqüències es fan patents en el procés d'ensenyament-aprenentatge: els alumnes es motiven de forma especial amb aquests moderns sistemes de comunicació i senten especial dificultat en tot el que suposa pensament abstracte.

Malgrat això, una tasca important del professor és la d'aprofitar els elements positius que pot aportar la imatge. En particular tant el còmic, com els dibuixos sense paraules tenen la virtualitat de fomentar tant la creativitat de l'alumne com de prendre una posició personal en front dels problemes. Efectivament, la forma de presentar la problemàtica per mitjà de la caricatura social, fa que resulti molt difícil romandre indiferent davant els fets denunciats.

Amb tot, el treball de profundització és més habitual a l'aula i per això en els nostres suggeriments posteriors ens aturarem de manera més particular en el treball creatiu amb la imatge i en algunes pistes d'actuació pel grup ja que una educació que no desemboqui en accions concretes pot resultar insuficient.

La present col·lecció ha estat recollida, principalment, de les següents revistes: "Pueblos del Tercer Mundo", "Cáritas", "Vida Nueva" i "Croissance" (en aquest dossier només oferim una selecció). El nostre agraïment a totes elles.

Activitats:

1. Quin dibuix t'impacta més? Exposats diferents còmics o dibuixos sense paraules, cada alumne n'escull un o dos, explicant oralment o per escrit el perquè de la seva elecció.
2. Posar títol a un dibuix. Amb un sol dibuix exposat a classe, els alumnes elaboren un eslògan o títol per dibuix, i poden posar després els diferents lemes al voltant del dibuix en un tauler d'anuncis.
3. Dialogar amb els personatges del dibuix. Amb un únic dibuix exposat a classe o bé escollint entre diferents dibuixos, els alumnes realitzaran un diàleg per escrit amb algun dels personatges que participin en el còmic, preguntant pels seus problemes, il·lusions, etc. i essent contestats pels personatges en qüestió.
4. Narració en base al dibuix. Sobre un dibuix donat, inventar una història o conte en el qual intervinguin els personatges i l'ambientació del dibuix. Una altra variant pot consistir en col·locar diferents dibuixos en seqüència –segons ordre determinat o a elecció dels alumnes- i realitzar la narració seguint aquest esquema. Poden també fer-se poemes o composicions semblants.
5. Resum d'un tema en base als dibuixos. Els alumnes poden resumir els principals elements d'un tema en base a diferents dibuixos exposats públicament, indicant el perquè de la seva elecció i la raó per la qual creuen que aquests dibuixos compten amb les notes més rellevants del tema.
6. Canviar el text dels dibuixos. En els còmics o dibuixos amb paraules, canviar els diàlegs per altres creats pels alumnes.
7. El dibuix o còmic que manca. Creació de dibuixos per part dels alumnes que incloguin aspectes no vistos en els dibuixos exposats.
8. Els símbols del dibuix. Buscar en un o diferents dibuixos els símbols més importants que s'utilitzen quan es tracta un tema; per exemple: el poder amb un barret de copa, la pobresa amb uns parracs... Els alumnes poden pensar altres símbols que siguin significatius del tema.

9. Dibuix-cançó. Sobre uns dibuixos determinats o a elecció dels mateixos alumnes, comentar a classe una cançó protesta o de contrast del què s'ha tractat en el tema. Poden fer-se, igualment, en base a un poema, etc.
10. Dibuix-teatre. A partir d'un dibuix o dibuixos, preparar un sociodrama o obra senzilla de teatre sobre el tema que es presenta. Un treball similar podria fer-se per mitjà d'expressió corporal o de pantomima.
11. Dibuix-premsa. Confeccionar un mural, incloent notícies o articles de premsa relatius a uns dibuixos prèviament seleccionats. L'elecció informativa pot realitzar-se confirmant la temàtica dels dibuixos o bé en contrast amb ella.

Actuacions:

Com ja hem indicat a la introducció, la problemàtica que recull aquesta col·lecció d'imatges és tan gran que el grup sent sovint la impossibilitat "d'arreglar el món". Convé indicar, aleshores, que els problemes tenen un rostre concret, que són persones amb nom i cognoms les que sofreixen en la seva pell. En aquest context, convé insistir en què cal mitigar el sofriment d'una persona determinada o d'un grup humà que es trobi en les mateixes circumstàncies... encara que no es solucionin tots els problemes del món. En aquests sentit, proposem algunes pistes d'actuació:

1. Actuacions en el propi entorn (pràctica de solidaritat en el seu ambient que prepararà més tard a prendre decisions de més llarga durada).
  - Ajuda a la problemàtica del barri on és ubicada la institució escolar (ecològica, serveis, persones marginades, etc.)
  - Fons comú a activitats favorables, a favor del propi grup-classe (cura dels equipaments del centre escolar, necessitats compartides...)
2. Actuacions a nivell nacional e internacional.
  - Intercanvis epistolars o d'un altre gènere amb nois de regions diferents de la pròpia i/o amb alumnes d'altres països. Aquests intercanvis poden ser d'ordre vivencial (què fan, quins són els seus objectius, quins són els seus projectes, les seves aspiracions...), social (problemes i assoliments del seu país, regió), com d'ordre cultural (intercanvi d'objectes típics, de treballs realitzats a classe, estudis sobre la pròpia història, etc.). Els intercanvis poden fomentar-se a l'àrea de socials, ètica, idiomes estrangers, ciències naturals...
  - Cooperació amb els projectes d'ajuda als marginats d'Espanya o del Tercer Món, defensa dels drets humans, desarmament, etc. Projectes que realitzen organitzacions no governamentals en el nostre entorn proper.
  - Intervencions públiques al propi centre (celebració del Dia de la Pau, del Tercer Món...), debats a l'aula amb persones relacionades amb aquest tema. Escriure cartes i suggeriments a les autoritats en suport a les campanyes que es realitzen a Espanya i a l'estranger. Presència en programes radiofònics, cartes al Director...

LA HOGUERA

Es un asunto muy delicado
el de la pena capital
porqué además del condenado
juega el gusto de cada cual.

Empalamiento, lapidamiento, inmersión
crucifixión, degüello, descuartizamiento,
todas son dignas de admiración.

PERO DEJADME, ¡AY!
QUE YO PREFIERA
LA HOGUERA, LA HOGUERA.
LA HOGUERA TIENE,
¡QUÉ SÉ YO!
QUE SOLO TIENE LA HOGUERA,
LA HOGUERA, LA HOGUERA.

Sé que han probado su eficacia,
los cartuchos del pelotón.
La guinda del tiro, del tiro de gracia
es exclusiva del paredón.

La guillotina, por supuesto,
posee el chic de lo francés.
La cabeza cae en un cesto
con los ojos de través.

PERO DEJADME...

No tengo elogios suficientes
para la cámara de gas
que para grandes contingentes
ha demostrado ser un as.

Ni negaré el balanceo
de la horca un hallazgo es.
Ni lo que se estira el reo
cuando lo lastran por los pies.

Qüestionari:

- Què et suggereix la lletra d'aquesta cançó?
- Escriu arguments a favor i en contra de la pena de mort.
- Feu un debat sobre les dues posicions.

PERO DEJADME...

Sacudir con corriente alterna,
reconozco que no está mal.
La silla eléctrica es moderna,
americana y funcional.
Y sé que iba de maravilla
nuestro castizo garrote vil.
Para ajustarle la golilla
al pescuezo más incivil.

PERO DEJADME, ¡AY!
QUE YO PREFIERA
LA HOGUERA, LA HOGUERA.
LA HOGUERA TIENE,
¡QUÉ SÉ YO!
QUE SOLO TIENE LA HOGUERA,
LA HOGUERA, LA HOGUERA.

Javier Krahe

GUERRA

Fins que la filosofia
deixi de ser una raça
superior a les altres,
hi haurà guerra.

Fins que no hi hagin
per més temps ciutadans
de primera i segona classe,
hi haurà guerra.

Fins que el color de la pell
d'un home sigui tan important
com el color dels meus ulls,
hi haurà guerra.

Fins que els drets humans
bàsics siguin garantits per
tothom sense discriminacions,
hi haurà guerra.

Fins aquell dia, el somni
de la pau final, i el món
i la humanitat estarem
atrapats per la moralitat.

Continuarem vivint d'il·lusions
que perseguirem i no aconseguirem
i arreu hi haurà guerra,
arreu hi haurà guerra.

Fins que l'innoble i infeliç règim
que destrossa els germans d'Angola
i de Sudàfrica, i dels països oprimits
sigui destruït, totalment aniquilat,
arreu hi haurà guerra,
arreu hi haurà guerra.

Guerra a l'est,
guerra a l'oest,
guerra al nord,
guerra al sud,
arreu hi haurà guerra.

Alguns guanyen, alguns perden,
molts moren, no val la pena,
i arreu hi haurà guerra,
arreu hi haurà guerra.

Bob Marley

Qüestionari:

- Què es pot fer per eliminar les causes que provoquen les guerres de les quals tracta la cançó?
- Feu un llistat de les guerres que us envolten (fora dels conflictes bèl·lics).
- Quines solucions podeu aportar vosaltres?

EL DOMINGO SE CASA PERICO

El domingo se casa Perico
Perico se casa, se casa el domingo.
Le llegó su hora... se debe casar.

Su padre le dijo:
"Ya va siendo hora
de ser todo un hombre,
te debes casar".

Nos hemos reunido
y se ha decidido
en pleno consejo
del clan familiar.

Por nuestros blasones,
por las tradiciones,
tu prima Rosario
será tu mujer;
si bien no es hermosa,
es buena y graciosa,
como debe ser.

Por tanto muchacho,
ya basta de cuento,
te llegó el momento
de ser más formal;
no más pelos largos
ni ropas extrañas,
fotos de Guevara
ni "paz en Vietnam".

Esas tonterías que queden de lado;
estarás casado
y debes pensar:
en ser elegante,
un tipo importante
del todo integrado
a la sociedad.

El domingo se casa Perico
Perico se casa, se casa el domingo.
Le llegó su hora... se debe casar.

Alberto Cortez

Qüestionari:

- Els joves sovint protesteu de la societat que us ha tocat viure. Per què?
- Els ideals socials són cosa del jovent i cal deixar-los de banda per dedicar-se a coses més serioses quan arriba l'edat de "casar-se"?
- Creieu que la societat en general actua sobre vosaltres com el pare de Perico a la cançó? Hi esteu d'acord? Podeu fer-hi alguna cosa?

AVE CAÍDA

Dime ave caída, dime ave caída
¿quién detuvo tu vuelo?,
cuando blanca llevabas,
en el pico una rama,
por el azul del cielo.
Dime ave caída, dime ave caída
¿quién detuvo tu vuelo?

Fuiste tú y tus hermanos, vestidos de soldado,
que no quieren que vuele y me vieron volando.
Fuiste tú y tus hermanos, con un arma y un casco,
fuiste tú y tus hermanos, los que me han derribado.

Dime prado sin flores, dime prado sin flores,
¿qué ha pasado en tu suelo?
que no tienes colores, mariposas ni amores
y que todo se ha muerto.
Dime prado sin flores, dime prado sin flores,
¿qué ha pasado en tu suelo?

Fuiste tú y tus hermanos, vestidos de soldado,
que pisaron las flores y metralla sembraron.
Fuiste tú y tus hermanos, con un arma y un casco
que no quieren más flores y las han derribado.

Dime niño que juegas, dime niño que juegas,
¿Quién te dio los juguetes?
esas balas de goma, esa falsa pistola,
el fusil y los cohetes.
Dime niño que juegas, dime niño que juegas,
¿quién te dio los juguetes?

Fuiste tú y mis hermanos, vestidos de paisano,
que con estos juguetes me llenaron las manos.
Fuiste tú y mis hermanos quienes me los han dado,
que por ser de juguete, dicen... que no hacen daño.

Dime ave caída, dime ave caída
¿quién detuvo tu vuelo?,
cuando blanca llevabas,
en el pico una rama,
por el azul del cielo.
Dime ave caída, dime ave caída
¿quién detuvo tu vuelo?

Alberto Cortez

Qüestionari:

- Una pistola de plàstic, pot fer algun mal?
- Veuries bé que es regalessin nines als nens i pistoles a les nenes? Per què?
- Creieu que les influències que rebeu de la societat (joguines, educació, mitjans de comunicació, pel·lícules) són sexistes i violentes, o pel contrari tendeixen a fomentar la igualtat i la no violència?
- Quin creus que és el model d'heroi més corrent entre els nens i els joves? Per què?

SALAM RASHID

T'ho havien dit
allà baix a la terra dels teus pares;
t'ho havien dit
que Europa era molt gran, per això hi anares

des del gran Sud,
on l'ombra de les palmeres és dolça
i l'aigua dels rius
camina de puntetes, cautelosa.

T'ho havien dit
de nit les passes lentes de les dunes.
T'ho havien dit,
que el desert es va fent gran a mesura

que els rics del Nord
hi trenquen els seus rellotges de sorra
a contracor.
I tu només tenies ganes de córrer.

¿Què hi fas, Rashid, perdut a la frontissa
d'un Nord poruc i un Sud que es desespera?
T'han estripat l'honor i la camisa
i un cop aquí no tornaràs enrera.

Pell de color de dàtil o de sutge
que sempre està fent cua a Laietana
no ets innocent sigui qui sigui el jutge.
Ets el pecat, el camell, la fulana.

Dècim trencat, propina d'urinari,
ets tot allò que el fariseu rebutja.
Trica la creu i puja el teu calvari.

Salam Rashid

Ja ni saps quant
fa que camines per ciutats llogades
arrossegant
la sensació que a tot arreu sobra.

Et coneixem.
Ets carn de soterrani i de conquesta,
la falca justa perquè
no trontolli la taula de la festa.

Bulls al perol
somnia del Sud contra la incerta ràbia
de morir sol.
Volies volar, i Europa és una gàbia

i vas perdent
a poc a poc records per les voreres
feixugament,
però et sents viu i esperes com les feres.

El món es mou pels qui com tu caminen
més del que volen. Mà d'obra barata.
Sobrevivents de presons i pallisses
que han decidit que els guin les sabates.

Demà per tu somriurà la Mona Lisa.
Faràs servir el Louvre de nevera.
Les catedrals alternaran la missa
amb l'Alcorà i les danses barbaresques.

Però mentrestant Europa va fent d'esma.
Ha embolicat les porres amb banderes
i a tu et reserva un jardí del Maresme.

Salam Rashid.

Lletra: *Joan Barril – Joan Manuel Serrat*
Música: *Joan Manuel Serrat*

Qüestionari:

- Què et suggereix la lletra d'aquesta cançó?
- Escriviu arguments a favor i en contra de la immigració.
- Feu un debat sobre les dues posicions.

L'ABOLICIONISME I ELS SEUS ARGUMENTS

La Declaració Universal dels Drets Humans estableix, entre d'altres, aquests drets: "Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la seva persona...Cap persona no serà sotmesa a la tortura ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants". La pena de mort seria una violació legal del dret a la vida, al mateix temps, un càstig cruel, inhumà i degradant.

Arguments contra la pena de mort

La pena de mort té caràcter *irrevocable*, es decideix conforme uns processos fal·libles de la llei, per éssers humans que no són infal·libles, pot imposar-se a persones innocents. Una persona empresonada injustament, pot ser rehabilitada, mitjançant la concessió de la llibertat i la devolució de la fama perduda. Amb la pena de mort, es fa *un mal irreparable*, fins i tot en el cas que es demostrï la innocència.

Un altre argument tindria en compte una frase evangèlica: "Qui estigui lliure de culpa, que llenci la primera pedra". Si la *societat es culpable en bona mesura, de la formació del delinqüent*, per la sèrie d'injustícies i frustracions que descarrega sobre ell, fins quin punt després, castigar-lo amb la pena màxima? Seria més raonable i humà que la societat davant els atacs de delinqüents, terroristes, etc., en comptes de defensar-se amb el mateix dret a matar, ho fes d'una manera més civilitzada, com la de cercar *la recuperació del culpable* reforçant, al mateix temps, la seva autoritat moral mitjançant una actuació més decidida en pro de la justícia i d'un major respecte per la vida dels seus ciutadans.

Contra-arguments

L'argument que el bé comú exigeix, a vegades, arribar a la pena capital sembla poc convincent perquè *hi ha mitjans més raonables i humans* de lluitar contra totes les formes d'atemptats criminals i orientats més a la recuperació dels culpables que a la seva eliminació física. *La pena capital resulta un càstig excessivament cruel*, no comès per l'execució de la pena, sinó també per l'estat de profunda angoixa física i mental que passen els condemnats abans de l'execució.

Respecte a l'efecte intimidatori i exemplar, es pot dir que l'únic exemple que d'una llei així es deriva és *l'atrocitat*. Cesare Beccaria escrivia al respecte: "*Sembla absurd que les lleis, és a dir, l'expressió de la voluntat pública, que detesten i castiguen l'homicidi, el facin elles mateixes, i per separar els ciutadans de l'intent d'assassinar ordenin un assassinat públic*". Per altra banda, si algun efecte pot tenir la pena de mort sobre l'hipotètic delinqüent, sembla provat que queda contrapesat per *l'efecte estimulador del risc* que també té la llei o produeix sobre la psicologia de les persones.

El desig que també expressa aquesta llei que el culpable pagui amb la mateixa mesura del delicte, no deixa d'estar impregnada de *cert esperit de venjança, en desacord amb una llei que pretén ser humana i raonable*.

EE. UU. Y CHINA «SOCIOS» EN LA PENA DE MUERTE

La película de Tim Robbins y la publicación de un informe de AI sobre China suscitan el debate sobre por qué dos sociedades tan distintas apoyan la pena capital

César Díaz

Dos gobiernos de sociedades basadas en modelos antagónicos comparten, sin embargo, su fe en la pena de muerte, hasta el punto de ser los principales abanderados de su uso en un mundo en el que, por contra, ganan terreno los abolicionistas.

La excelente película de Tim Robbins, «Dead Man Walking», ha resucitado el debate sobre este castigo, y lo ha centrado sobre uno de sus aspectos más devastadores: la crueldad intrínseca a su aplicación, que iguala al Estado, sus funcionarios y la sociedad con los peores asesinos.

«Pena de muerte» es el título del libro de la Hermana Helen Prejean, sobre cuya experiencia de ayuda a condenados a muerte se basa la película. La edición en castellano, editada por Ediciones B, cuenta con un epílogo de Amnistía Internacional y puede adquirirse en librerías y a través del catálogo de productos de la Sección Española de AI.

Más de 3.000 personas esperan hoy la muerte en las celdas de 34 Estados norteamericanos. Cincuenta y seis presos fueron ejecutados en 1995, más que en ningún año anterior desde mediados de los setenta.

En China, por su parte, se ejecuta al año a más personas que en todo el resto del mundo. AI registró más de 3.200 condenas a muerte y 2.100 ejecuciones en 1995, aunque es posible que sean muchas más.

PENA INEFICAZ PARA LA POLICÍA

Un dato: los jefes de policía de EE. UU. creen que la pena de muerte es un método poco eficaz para controlar el crimen, según una encuesta realizada en febrero de 1995.

En China, donde se calcula que actualmente existen 68 delitos punibles con la pena capital, el incremento de las ejecuciones ha coincidido con un aumento de la delincuencia, posiblemente relacionado con el desarrollo económico, que ha creado bol-

sas de pobreza en las grandes ciudades, formadas por emigrantes del interior atraídos por el señuelo del enriquecimiento.

En este país, la supuesta ejemplaridad es más ostensible: los condenados suelen ser exhibidos y humillados ante las multitudes.

En cuanto a los derechos procesales, China se distingue por la ausencia de garantías, mientras que en EE. UU. depende de la cuenta corriente del acusado.

PÉSIMA DEFENSA

Pese a la numerosa casuística de reos condenados tras juicios lastrosos por la pésima defensa ejercida por abogados de oficio, el Congreso norteamericano votó el pasado verano la supresión de los 20 millones de dólares de ayuda a las organizaciones que proporcionan defensa gratuita a los condenados a muerte.

El Congreso norteamericano está también empeñado en reducir las posibilidades de presentar recursos de apelación.

Los procesos judiciales en casos de pena de muerte en China se distinguen por ser sumarios y basarse en confesiones ex-

traídas bajo tortura. Pero si se escudía la situación económica y la representación ineficaz sufrida por un buen número de condenados en EE. UU., tanto les daría ser juzgados en Pekín que en Nueva York.

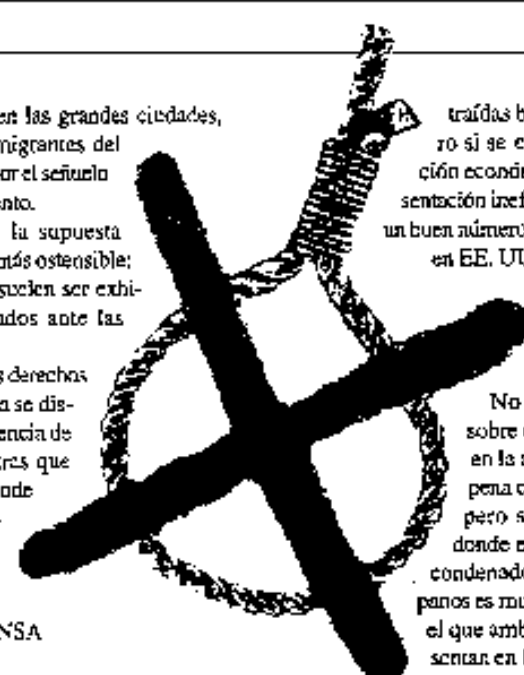
No existen datos sobre el factor racista en la aplicación de la pena capital en China, pero sí en EE. UU., donde el porcentaje de condenados negros e hispanos es mucho mayor que el que ambas razas representan en la población total (el 45 por ciento de los ejecutados en 1995).

MÉTODOS CRUELES

Los métodos varían, pero la crueldad no es muy diferente. Sin embargo, algunos piensan que hay formas más «limpias» de aplicar la muerte: un tribunal de California dictaminó recientemente que la cámara de gas era demasiado cruel, por lo que el Estado ha adoptado la inyección letal.

Ambas naciones comparan, además, la posibilidad de ejecutar a personas menores de dieciocho años y mayores de dieciséis. Cuarenta y cuatro delincuentes juveniles esperaban la muerte en las celdas de EE. UU. a finales del año pasado. En China, los jóvenes condenados reciben un aplazamiento de la ejecución durante dos años y pueden salvar la vida si demuestran durante ese tiempo que se han «reformado».

AI mantiene una campaña permanente contra la pena capital, que incluye una acción para conseguir una moratoria en Georgia durante la celebración de los Juegos Olímpicos. □

La edición en castellano del libro en el que se basa la película «Pena de Muerte» cuenta con un epílogo de AI

ARMAS

Cada mañana, mientras los pájaros cantan y las flores se abren, hay honrados padres de familia, obreros de izquierdas, químicos sin ideología, técnicos comerciales llenos de bondad y dulces secretarias que acuden puntualmente a las fábricas de armas y allí cada cual cumple con su obligación. En realidad se trata de un trabajo aséptico. Esta gente tan amable tal vez sueña con encontrar un nuevo e imperecedero amor, y al mismo tiempo, de forma mecánica, ceba los fulminantes, analiza la calidad de las espoletas, afina los puntos de mira y comprueba la suavidad de los gatillos. Puede que incluso algún obrero susurre una balada sacando brillo a la culata de un cañón. Al final de la jornada, después de cumplir con su deber, estos honorables productores de riqueza vuelven a casa para enfrentarse con el televisor, donde, sin duda, aparecen las imágenes de alguna guerra lejana. La culpa no existe. En la cocina va marchando una tortilla de patatas.

La bomba atómica es una creación platónica o institución imaginaria que preside el espíritu moderno. Ya se sabe que este monstruo ideal ha sido engendrado sólo para ser usado. En eso radica su esencia. pero con nosotros conviven armas menores, fabricadas todavía a la altura del hombre, que realmente matan dentro de la más estricta rentabilidad. Estos productos se rigen por las leyes del mercado, como las chirimoyas, y las empresas sirven los pedidos a los puntos calientes del planeta para que sean consumidos con la mayor rapidez. ¿Acaso los obuses son esculturas destinadas a los museos? ¿Habrá que vender tanquetas a Mónaco o exportar cañones a Suiza? La prohibición de suministrar armas a los países en guerra o de abastecer a las dictaduras con instrumentos para aniquilar al adversario me parece la elipsis más diabólica de la conciencia humana. A ver si nos entendemos. Las armas son para matar, aunque las construyan manos inocentes, y acuden con extrema celeridad a los lugares donde pueden ser utilizadas. La muerte es su única vocación. Y el resto sólo es hipocresía.

*Manuel Vicent
Diari "El País", 13 de maig de 1987*

- Feu una lectura atenta de l'article i contesteu el qüestionari:
  1. Què opines sobre l'actitud d'aquests personatges?
  2. I tu que faries en aquesta situació? Parleu-ne en grup.
  3. Hi ha "un fabricant d'armes" en nosaltres mateixos?

EDUCACIÓN PARA LA PAZ

ELECCIONES DENTRO DE LOS MODELOS QUE YA FUNCIONAN

Modelo intimista	Modelo conflictivo noviolento	Modelo conflictivo violento
1. La violencia está dentro del hombre	Hay diferencias entre la agresividad y la violencia. Esta última es una degeneración de la primera, que por otro lado es un impulso positivo de la afirmación del ser.	La violencia está dentro de la persona.
2. Lo que cuenta es la moral de las personas; si cabe, la esfera ética se tiene que tratar en modo abstracto y totalmente personal (por ejemplo, la guerra es culpa de la maldad humana).	La base ética necesaria debe estar presente no sólo en la persona, sino en la estructura social, económica y política.	La moral individual debe estar sujeta al principio socio-colectivo.
3. La paz es una utopía no proyectable en el espacio-tiempo humano.	La paz no es una meta, sino un proceso: es el resultado, aunque nunca completo, de los problemas resueltos, de los problemas realizados.	La paz es la calma después de la tormenta; el estado al que se llega al final del conflicto, de la revolución, de la guerra.
4. Hay que evitar la guerra y los conflictos; hay que buscar la armonía.	Se trata de aprender a entrar en los conflictos y resolverlos de forma positiva sin usar la violencia. Pero donde existe la injusticia hay que hacer brotar en conflicto eventualmente reprimido.	El conflicto existe y tiene que ser resuelto, si es necesario con la violencia.
5. La guerra es una especie de suceso natural, obviamente irracional, pero inevitable.	La guerra es el resultado de causas y situaciones muy precisas, individuales y superables.	Hay guerras justas y guerras injustas. La guerra justa puede ser legítima.
6. La ciencia es neutral.	Lo científico es responsable de los propios productos. La ciencia tiene límites, no todo aquello que hace es posible.	La ciencia sirve sólo a ciertos fines, que no son precisamente los que deciden los sabios.
7. La seguridad personal y colectiva tiene respuesta principalmente en la posibilidad de convencer, a través del diálogo, la diplomacia, los actos que suponen una amenaza.	La seguridad personal y colectiva se funda en la capacidad de no dejarse intimidar y de saber organizar una resistencia noviolenta basada en la no colaboración	La seguridad personal y colectiva se garantiza con instrumentos que intimidan al agresor sin excluir las armas.

Font: Daniele Novara/Lino Ronda. *Scegliere la pace. "Educar para la paz"*

LLUITA I LLIBERTAT

“Lamento l'existència de les guerrilles, admiro la utòpica? generositat de molts guerrillers, però per damunt de tot, condemno inexorablement les causes que provoquen les guerrilles. I en principi, em sembla més digne un guerriller que un dictador”

Pere Casaldàliga.- “A l'aguait del regne”

La Universalitat de la Declaració universal dels Drets Humans al 1948, encara no ha arribat a Centramèrica; és per això que a Hondures, Panamà, El Salvador, Nicaragua, Guatemala i Costa Rica s'han vist obligats a sortir del pas per a redactar una nova “*Carta de Drets Humans*”. El govern dels EEUU ha posat els punts sobre les “is”, i molts d'altres països han fet els ulls grossos per defensar aferrissadament els seus propis interessos.

La declaració ha estat aprovada en assemblea per polítics, terratinents i militars.

Article 1-

Tots els éssers humans són lliures i guals, si abans han pagat el preu de la seva llibertat.

Article 2-

Cap persona no serà sotmesa a esclavitud, si no és per organitzar-li la vida.

Article 3-

Només s'aplicaran tortures i tractes cruels als individus indesitjables.

Article 4-

Tothom té dret a la propietat i terra que l'estat cregui que pot administrar.

Article 5-

Els pobres no tindran dret a l'educació, perquè sortir de la ignorància els faria més desgraciats.

Article 6-

Tota persona té dret al treball. El treball dignifica i no es pot tenir cap afany de lucre.

Article 7-

Tothom té dret a un nivell de vida que assegurï la seva salut i benestar. Però ningú no ha de desitjar allò que no és seu i no li pertoca.

Article 8-

Tot individu té dret a la llibertat d'opinió, si aquesta és l'oficial de l'estat.

Article 9, article 10.....article 30.

Qüestionari:

1. Llegiu i comenteu els següents articles. Compareu-los amb els de l'any 1948.
2. Creus que responen al que està passant a Centramèrica? Parleu-ne.

JO NO SÓC COM ELS ALTRES

Amb quatre ratlles no es poden pas tractar amb un mínim de profunditat tots els aspectes que configuren el fenomen actual de la immigració, sobretot l'africana, al nostre país. La complexitat del fet demana que no s'enllesteixi amb uns quants tòpics ni amb unes quantes paraules boniques. Per això avui només proposem uns petits apunts que potser podran ajudar a reflexionar sobre les actituds personals davant dels immigrants.

És evident que a casa nostra és molt insignificant la presència d'africans, sobretot en relació amb altres comarques i poblacions de Catalunya. Això fa que encara ens mirem la qüestió amb un cert distanciament, com si no ens afectés, perquè, de fet, directament no ens afecta.

Precisament aquesta situació ens pot anar molt bé per reflexionar en profunditat, sense les presses que exigeix la solució immediata dels problemes, per tal que, a l'hora de la veritat, sapiguem actuar racionalment i cordialment, en comptes de reaccionar per pur instint o per visceralitat. D'altra banda, no ens enganyem, aquesta reflexió és sempre necessària, perquè en el fons es tracta de descobrir quin concepte real tenim de l'ésser humà i quina mena d'humanitat estem construint i voldríem construir.

Anem al gra. Avui molta gent, gairebé tothom, funcionem per modes. I ara no està de moda, no queda bé, manifestar-se racista. I així ens trobem que, gairebé tothom afirma que no és racista, però, en canvi quan tenim a prop un "negre" o un "moro", ens sentim incòmodes. Més encara; ja veiem què passa a molts llocs on la presència d'africans és més gran: s'arriben a produir veritables conflictes, sempre, és clar, per culpa seva (no hi ha millor manera de sentir-se bo que criminalitzant el qui ens fa nosa).

Quan ens mirem els conflictes de lluny, des de casa, a través de la televisió, escoltant la ràdio o llegint els diaris, és molt fàcil arribar a la conclusió que nosaltres som més bons que no pas aquells que han apallissat uns africans, o que aquells altres que no volen un gitano a l'escola, o que aquells que han fet tot el que han pogut per fer fora del seu poble un grapat de "moros". I aquí hi ha l'error fonamental.

Hauríem de recordar que "la bona gent", dins la qual ben segur que ens hi podem incloure tots els que llegim aquest paper, és precisament la que ha fet i fa possibles les barbaritats més grans de la història. Sense el suport de la bona gent, Hitler no hauria aconseguit el poder ni hauria pogut fer aquelles massacres demencials. Sense el suport de la bona gent, de dins o de fora d'un país, no hi ha cap dictadura possible. Els torturadors són bona gent que ajuden a mantenir el bon ordre castigant els perturbadors indesitjables. Els qui van portar a la mort en creu Jesús de Natzareth, i tants d'altres com ell, eren bona gent que mai a la vida no matarien una mosca.

Això no vol pas dir, ni de bon tros, que ens hàgim de culpabilitzar i d'amargar l'existència. Senzillament vol dir que hem d'estar molt atents sobre nosaltres mateixos i pensar que l'afirmació "jo no sóc com els altres" és d'una ingenuïtat tan gran que només pot provocar desastres. A tots ens costa de veure en aquells que no fan bona "pinta" (i quina "pinta" volem que facin) una persona com nosaltres en comptes de veure-hi un enemic potencial. reconèixer aquestes traves interiors és un pas previ i bàsic de cara a superar qualsevol brot racista.

Alguns, per justificar-se, de seguida diuen que els immigrants no són pas uns angelets. I tant que no. Però nosaltres tampoc. Precisament es tracta d'adonar-se que no ens trobem davant d'un problema entre bons i dolents, sinó davant d'un problema de relació entre persones, capaces totes del millor i del pitjor. tenint clar, emperò, que, en el cas dels immigrants a casa nostra, nosaltres ens trobem en una situació més favorable que no pas ells, i per tant, tenim més responsabilitat a l'hora de fer possible que la relació amb ells no sigui d'enfrontament, d'ignorància o de rebuig, sinó que tendeixi a ser cordial, com s'hauria d'escaure en qualsevulla relació entre persones.

No cal dir que els que es confessen creients en Jesucrist haurien d'ésser els primers a donar testimoni pràctic de tracte humà amb els immigrants. Ells creuen que precisament en un home rebutjat i assassinat per l'ordre establert i per la llei, en un home penjat en una creu davant la passivitat de la bona gent, entre els quals cal

comptar-hi els seus amics, en un home gens atractiu, més aviat repugnant, en un home així s'ha donat a conèixer Déu mateix.

Per acabar, tornem al començament. Els problemes que comporta la immigració africana al nostre país s'han de resoldre amb lleis justes, amb actuacions adequades de les diverses administracions, i també amb una manera diferent d'abordar les grans qüestions internacionals. Ara bé, pensem que és absolutament necessari que hi hagi persones com més millor que s'hagin adonat que tots portem a dins nostre un racista en potència, i que estiguin acostumades a veure en l'altre un amic en potència, i que actuïn en conseqüència.

Jordi Requesens
Justícia i Pau
Girona, desembre de 1992

MERCADERS DE GUERRA

El treball d'investigació/sensibilització comença amb aquest text:

"Señores Ministros, vengo en representación de mi Gobierno para felicitarlos por el grado de desarrollo que han alcanzado. Han demostrado ser un país en constante progreso, que cuenta con un pueblo trabajador y donde se ve que la gente vive bien. Pero también me han enviado para hacerles ver los peligros que los acechan. Hay enemigos que quieren atacarlos no sólo porque ustedes piensan distinto, sino también para quedarse con la explotación de las riquezas forestales que tienen en la provincia del Valle Verde. Son algunos países vecinos que, desde hace tiempo, están comprando armas".

Los Ministros se miraron, hicieron algunos comentarios entre ellos y, aún incrédulos, le manifestaron que eso no podía ser, puesto que, a pesar de que pensaban distinto, siempre habían tenido buenas relaciones y, además, con qué dinero iban a comprar armas sus vecinos si para alimentar a la población les habían pedido crédito, incluso, a ellos.

El enviado especial les respondió que los servicios de inteligencia de su país lo habían detectado, que mayores detalles no les podían dar, que les pasaban el dato para que tomaran las precauciones del caso y que por la estima que les tenían, estaban dispuestos a venderles armas, tanques, aviones, barcos y todo cuanto fuera necesario para defenderse.

Los Ministros replicaron: "¡NO!, porque somos un país pacifista: no queremos pelear con nadie y, además, preferimos gastar esos dineros en construir casas, escuelas, hospitales, caminos, industrias.

El enviado especial les respondió: "Esto es ideal, pero de nada les servirá, porque cuando el enemigo los ataque, arrasará con todo, por lo tanto, desgraciadamente, no les queda otra cosa que tomar todas las medidas necesarias". Y así, cumplida su misión, se volvió a su país.

Pasó el tiempo, hasta que un día, a pesar que los Ministros se resistían a ello, el país se vio envuelto en una larga y cruenta guerra que, a su paso, dejó en este país y en los otros, una estela de dolor y de destrucción: muchos hombres, mujeres y niños muertos, la agricultura arruinada, casas, caminos, escuelas, hospitales y fábricas.

Cuando terminó la guerra, los hombres, las viudas y los huérfanos que se habían salvado, sentían profunda pena y dolor. Los países habían quedado en ruinas y sumidos en la miseria. Sin embargo, renacía la esperanza porque se iniciaba un camino para volver a conquistar la paz.

De inmediato, los Ministros se pusieron a buscar la forma cómo reconstruir el país, y en esto estaban, cuando nuevamente apareció el enviado especial. Lo primero que hizo fue mostrar su precaución por el estado en que había quedado y luego, ofreció ayudarnos. Les manifestó que los banqueros de su país daban créditos especiales para este tipo de situaciones: préstamos para reconstrucción, para echar a andar la agricultura, para importar alimentos, ropa, medicinas, e incluso, para reponer el material de guerra que habían perdido, pues siempre hay que estar preparados. Señaló, eso sí, que habría que darle seguridad de pago por los créditos otorgados, para lo cual ellos ofrecían hacerse cargo de la explotación de los bosques de la provincia de Valle Verde.

Fue entonces cuando los Ministros descubrieron su parte de responsabilidad en la guerra y quienes eran los verdaderos interesados en ella".

Vicaría de Solidaridad, Programa de Formación en derechos Humanos. Unitet , Santiago de Chile, 1984

Debat:

- Qui surt realment guanyant amb la guerra?
- Imagina que ets un ministre. Què ldiries a l'emissari?
- La cursa de l'armament creix sense parar en el nostre planeta i a cadascun dels nostres pobles. Què es pot fer per controlar-la i invertir la tendència?

Activitat:

- Investiga sobre l'armamentisme en el nostre país, sobre el comerç d'armes i sobre les alternatives que s'ofereixen a la indústria de les armes. Posa't en contacte amb la Campanya contra el comerç de armes, que té la seu als locals de Justícia i Pau, c/ Rivadeneyra, 6, 10è -08002 Barcelona.

PARÁBOLA DEL HOMBRE CON LAS MANOS ATADAS

Erase una vez un hombre como los demás.
Tenía cualidades positivas y negativas.
No era diferente.

Una noche, repentinamente...
sonaron unos golpes secos a su puerta.
Cuando abrió se encontró con sus enemigos.
Eran varios y habían venido juntos.
Sus enemigos le ataron las manos.
Después le dijeron que así era mejor,
que así, con las manos atadas, no podría hacer nada malo.
Se olvidaron decirle que tampoco podría hacer nada bueno.
Y se fueron... dejando un guardia a la puerta,
para que nadie pudiera desatarlo.

Al principio se desesperó
y trató de romper sus ataduras.
Cuando se convenció de lo inútil de sus esfuerzos,
intentó, poco a poco, acomodarse a su situación.
Poco a poco consiguió valerse
para seguir subsistiendo con las manos atadas.
Al principio le costaba hasta quitarse los zapatos.
Hubo un día en que consiguió encender y fumarse un cigarrillo.
Y empezó a olvidarse de que antes tenía las manos libres.

Mientras tanto,
su guardián le comunicaba, día tras día, las cosas malas
que hacían en el exterior los hombres con las manos libres.
Pero el guardián se olvidaba de decirle las cosas buenas,
que hacían esos mismos hombres con las manos libres

Pasaron muchos años...
El hombre *llegó a acostumbrarse* a sus manos atadas.
Y cuando su guardián les señalaba que,
gracias a aquella noche en que entraron a atarle,
él, el hombre de las manos atadas,
no podía hacer nada malo,
se olvidaba decirle que tampoco podía hacer nada bueno.

El hombre empezó a creer
que era mejor vivir con las manos atadas.
Además estaba tan acostumbrado a sus ligaduras...

Pasaron muchos años, muchísimos años...
Un día, sus amigos sorprendieron al guardián,
entraron en la casa
y rompieron las ligaduras que ataban las manos del hombre.
-" Ya eres libre"- le dijeron...

Pero habían llegado demasiado tarde.
Las manos del hombre estaban totalmente *atrofiadas*.

Carlos Giner: "*Fuera y dentro de la política*", 1972

EL JOVE CRANC

Un jove cranc va pensar: "Per què a la meva família tots caminen endarrera? Vull aprendre a caminar endavant com les granotes, i així em caigui la cua si no me n'en surto!"

Va començar a entrenar-se d'amagat, entre les pedres del riuet nadiu, i els primers dies acabava retut per l'esforç. Topava a tot arreu, es macava la cuirassa i s'entortolligava una pota amb l'altra. Però de mica en mica les coses van anar millor, perquè tot es pot aprendre, si es vol.

Quan va estar segur d'ell mateix, es va presentar a la seva família i els va dir:

- Fixeu-vos bé.

I va fer una magnífica cursa endavant.

- Fill meu! – va esclafir en plors la mare -, que se t'ha girat l'enteniment? Torna en el teu seny, camina tal com t'han ensenyat el teu pare i la teva mare, camina com els teus germans que tant t'estimen.

Els seus germans, no obstant, es petaven de riure.

El pare se'l va mirar severament i després va dir:

- Ja n'hi ha prou! Si vols viure amb nosaltres, camina com tots els crancs. Si vols anar a la teva, el riu és prou gros: ves-te'n i no tornis més!

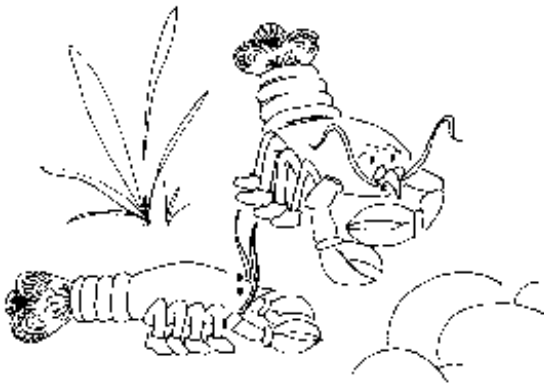
El bon cranc s'estimava els seus familiars, però estava massa segur d'anar pel bon camí com per tenir dubtes: va abraçar la mare, va saludar el pare i els germans i se'n va anar a córrer món.

El seu pas va desvetllar tot seguit la sorpresa d'un grup de granotes que com a bones xafarderes s'havien reunit al voltant d'una fulla de nenúfar per fer petar la xerrada.

- El món va al revés – va dir una granota -. Mireu aquell cranc i digueu-me que m'equivoco, si podeu.

- Ja no hi ha respecte! – va dir una altra granota.

- I ara! I ara! – va dir una tercera.

Però el cranc va tirar endavant, tal com sona, pel seu camí. Al cap d'una estona, va sentir que el cridaven. Era un vell cranc d'expressió melangiosa que s'estava tot sol al costat d'un roc.

- Bon dia – va dir el jove cranc.

El vell el va observar llargament, i li va preguntar:

- Què et penses que fas? També jo, quan era jove, em pensava que ensenyaria als crancs a caminar endavant. I vet aquí què hi he guanyat: visc tot sol, i la gent es mossegaria la llengua abans que dirigir-me la paraula. Mentre hi siguis a temps, fes-

me cas: acontenta't a fer com els altres i un dia m'agrairàs el bon consell.

El jove cranc no sabia què contestar i no va dir piu. Però per dintre pensava: "Tinc raó jo".

I tot saludant gentilmente el vell, va reemprendre orgullosament el seu camí.

Anirà molt lluny? Farà fortuna? Redreçarà totes les coses tortes d'aquest món? Nosaltres no ho sabem, perquè ell continua caminant encara amb el mateix coratge i decisió del primer dia. Només podem desitjar-li de tot cor:

- Bon viatge!

CARTA DEL CAP INDI SEATTLE, CAP DELS DUWAMISH, AL PRESIDENT DELS ESTATS UNITS

El gran cabdill de Washington ha manat fer-nos saber que ens vol comprar les terres.

El gran cabdill ens ha enviat també paraules d'amistat i de bona voluntat. És amable, però coneixem la poca falta que li fa la nostra amistat.

Volem considerar l'oferiment, ja que sabem que, si no ho fem, poden venir els homes de pell blanca amb les armes de foc a prendre'ns les terres.

Que el gran cabdill de Washington confii en aquestes paraules amb la mateixa certitud que espera el retorn de les estacions. Són immutables com els estels, les meves paraules.

Com pot ser comprat o venut el cel, o l'escalfor de la terra? Se'ns fa estranya, aquesta idea.

No són pas nostres la frescor de l'aire, ni el llambreg de l'aigua. Com podrien ser comprats? Ho decidirem més endavant.

Haurieu de saber que cada bocí d'aquesta terra és sagrat per al meu poble. Cada brillant fulla de pi, cada ribera sorrenca, les boires enmig de les arbrades, les clarianes i el zum-zum dels insectes, són sagrades experiències i memòries del meu poble. La saba que puja pels arbres porta remembrances de l'home de pell roja.

Els morts de l'home de pell blanca obliden la seva terra quan comencen el seu viatge entremig dels estels. Els nostres morts mai se n'allunyen, de la terra, ja que és la mare.

Som un bocí de la terra, i alhora, ella és un bocí de nosaltres. Les flors perfumades, el cérvol, el cavall, l'àliga majestuosa, tots són els nostres germans. Les roques dels cims, els prats humits de rosada, l'escalfor corporal del poltre, tots som una mateixa família.

Per això, quan el gran cabdill de Washington fa dir-nos que ens vol comprar les terres, és massa el que demana.

Diu que ens reservarà un lloc en el qual nosaltres puguem viure apaciblement.

Ell ens farà de pare i nosaltres serem els seus fills. Hem de rumiar el seu oferiment. No es presenta gens fàcil, car les terres són sagrades.

L'aigua espurnejant que corre pels rius i rierols no és només aigua, sinó també la sang dels nostres avantpassats. Si us venguéssim aquestes terres, caldria que recordéssiu que són sagrades, i haurieu d'ensenyar als vostres fills que els reflexos misteriosos de les aigües clares dels llacs narren els esdeveniments de la vida del meu poble. El murmur de l'aigua és la veu del meu pare i de la meva mare.

Els rius són germans nostres, perquè ens alliberen de la set. Els rius arrosseguen els nostres canots i alimenten els nostres fills.

Si us venguéssim les terres, caldria que recordéssiu i ensenyéssiu als vostres fills que els rius són germans nostres i també vostres. Haurieu de tractar els rius amb la mateixa dolçor amb què es tracta un germà.

Però sabem que l'home de pell blanca no pot entendre la nostra manera de ser.

Tant li fa un tros de terra com un altre, perquè és com un estrany que arriba de nit a treure de la terra tot allò que necessita.

Per a ell, la terra no és la seva germana, sinó una enemiga. Quan ja l'ha fet seva, la menysprea i continua caminant. Deixa darrera seu les sepultures dels pares i no sembla que se'n dolgui.

No li dol desposseir la terra dels seus fills. Oblida la tomba dels seus pares i els drets dels seus fills.

Tracta la mare terra i el germà cel com si fossin objectes que es compren i es venen, com si fossin xais o collarets.

La seva fam immensa devorarà la terra, i rera seu només deixarà un desert.

No ho podem entendre. Nosaltres som d'una altra manera.

Les vostres ciutats omplen de tristesa els nostres ulls. Potser és així perquè l'home de pell roja és salvatge i no pot entendre les coses. No hi ha cap lloc tranquil a les ciutats de l'home de pell blanca, cap lloc on es pugui escoltar a la primavera com s'obren les fulles dels arbres o la remor de les ales dels insectes.

Potser m'ho sembla perquè soc salvatge i no comprenc bé les coses. El soroll de la ciutat ens fereix les orelles.

I al capdavall, quina mena de vida té l'home si no pot escoltar el solitari crit del siboc o les discussions nocturnes de les granotes a la vora de la bassa?

Sóc home de pell roja i no ho puc entendre. Als indis ens agrada el suau murmuri del vent damunt la superfície del llac, i l'aroma d'aquest aire purificat per la pluja del migdia o perfumat per l'olor de la pineda.

L'aire té un valor inestimable per a l'home de pell roja, ja que tots els éssers comparteixen un mateix alè.

L'animal, l'arbre, l'home, tots respirem el mateix aire.

Però l'home de pell blanca no s'adona de l'aire que respira. Com si fos un home que fa dies que agonitza, no és sensible a les olors.

Per això, si us venguéssim les terres, hauríeu de tenir en compte de quina manera estimem l'aire, perquè l'aire és l'esperit que infon la vida i tot ho comparteix.

El vent que va donar als nostres avantpassats llur primer alè de vida, rebrà també el nostre darrer sospir.

Si us venguéssim les terres, hauríeu de deixar-les en pau, sagrades com són, per tal que fins i tot l'home de pell blanca hi pogués assaborir el vent perfumat amb les flors de la prada.

Volem considerar el vostre oferiment.

Si decidíssim vendre les terres, hauríeu d'acceptar una altra condició: hauríeu de tractar els animals com a germans. Sóc salvatge i em sembla que ha de ser així.

He vist búfals a milers podrint-se abandonats a les praderies. Des del cavall de foc, sense aturar-lo, l'home de pell blanca els disparava.

Sóc salvatge, i no entenc perquè el cavall de foc val més que un búfal, al qual nosaltres només matem per tal de sobreviure.

Què seria dels homes sense els animals?

Si tots els animals desapareguessin, l'home també moriria amb gran solitud d'esperit.

Perquè tot allò que passa als animals, ben aviat esdevé també a l'home. Totes les coses estan enllaçades.

Cal que ensenyeu els vostres fills que la terra que trepitgen és la cendra dels avis. Respectaran la terra si els dieu que és tota plena de la vida dels avantpassats.

Cal que els vostres fills sàpiguen, igual que els nostres, que la terra és la mare de tots nosaltres. Que totes les agressions que pateix la terra inevitablement les han de patir els seus fills.

Quan els homes escupen la terra, s'estan escopint ells mateixos.

Sabem una cosa: a terra no pertany a l'home, és l'home qui pertany a la terra.

L'home no ha teixit la xarxa de la vida, només n'és un fil.

Està temptant la malaurança si gosa trencar la xarxa.

El dolor de la terra esdevé per força dolor pels seus fills. N'estem ben segurs. Tot està enllaçat com la sang d'una mateixa família.

No té importància on passarem la resta dels nostres dies, som pocs.

Algunes llunes, alguns hiverns, i cap dels infants de les grans tribus que vivien sobre la terra sortirà per lamentar-se d'una gent que va tenir l'esperança.

Als homes de pell blanca els pot passar també, potser aviat, el mateix.

Ni tan sols l'home de pell blanca, el qual parla i passeja amb el seu Déu amistosament, no pot defugir el destí comú. Potser és veritat que som germans, ja ho veurem.

Sabem una cosa que vosaltres potser descobrireu algun dia: que el nostre Déu és el mateix que el vostre.

Potser us penseu que teniu poder per damunt d'Ell i alhora en voleu tenir per sobre de totes les terres. Però això no és possible.

El Déu de tots els homes es compadeix igualment dels de pell blanca que dels de pell roja.

Aquesta terra és ben preuada pel seu creador i malmetre-la seria una greu ofensa.

Els homes de pell blanca també sucumbiran, i potser abans que la resta de les tribus.

Si continueu embrutant el vostre jaç, una nit us ofegareu en el vostre propi desert.

Però veureu la llum quan arribi la darrera hora, i comprendreu que Déu us va conduir a aquestes terres i us va permetre el seu domini amb algun propòsit especial.

Aquest destí és de veritat un misteri.

No podem comprendre què passarà quan els búfals sigui exterminats, els cavalls salvatges amansits, les raconades secretes de les bosquíries saturades per l'alè de tants homes, i quan per damunt dels verds turons topi per totes bandes la nostra mirada amb les teranyines dels fils de ferro que porten la vostra veu.

On serà l'arbreda espessa? Haurà desaparegut.

On serà l'àliga? Haurà desaparegut.

S'acabarà la vida i començarà la supervivència. L'essència de la vida s'haurà extingit.

Nosaltres podríem comprendre alguna cosa si sabéssim què és allò que l'home de pell blanca anhela.

Què pensa explicar als seus fills en les llargues nits d'hivern? Quines visions cremen dins dels seus pensaments? Quin futur desitja?

Però nosaltres som salvatges. No podem saber els somnis de l'home de pell blanca, i per això hem de seguir el nostre propi camí.

Si arribéssim a un acord sobre les terres seria per tal d'assegurar la seva conservació.

Quan l'home de pell roja s'esvaeixi de la terra i la seva memòria sigui només l'ombra d'un núvol que travessa les praderies, aquestes riberes i aquests prats encara estaran amarats de l'esperit de la meva gent, d'amor a la terra, de la mateixa manera que un infant acabat de néixer estima els batecs del cor de la seva mare.

Si us venguéssim les terres, hauríeu d'estimar-les com nosaltres les estimem. Preocupar-vos-en tal com nosaltres ens en preocupem. Mantenir-les tal com ara són, amb tota la seva puresa i amb tota la seva força.

Conservar-les per als fills i estimar-les tal com Déu tot ho estima, car la terra és preciosa per a Ell.

Sí, el vostre Déu és el mateix que el nostre.

I ni l'home de pell blanca pot defugir el destí comú.

•Discurs atribuït al cabdill indi Seattle (s.XIX);text adaptat per T.Perry,(1970).Citat a *Així s'acabarà la vida*, 1991.

DINÀMICA DELS CUBS

Objectiu:

Arribar a una major comprensió dels processos de producció i del sistema d'intercanvis comercials entre els països industrialitzats i els països en vies de desenvolupament.

Destinataris:

Des dels 12 anys endavant.

Nombre de participants:

- 24 participants "directes" com a màxim".
- la resta faran el paper d'observadors.
- un animador de la dinàmica.

Durada:

A criteri de l'animador, en funció de l'edat i el nombre de participants. (En principi, la part de "joc" pròpiament dit hauria d'ocupar un mínim de 30 minuts).

Motivació:

S'enuncia de forma més o menys genèrica que existeixen certs fenòmens en la vida difícils d'entendre si no hi ha una vivència prèvia. Aquest és el cas de l'amistat, del dolor, de la injustícia, etc. Precisament un d'aquests problemes, aquest cop a nivell mundial, és el que intentarem reproduir a escala de laboratori. No convé especificar en què consistirà la dinàmica, ni quina és la temàtica a discutir, a fi de no condicionar els participants i per tal d'afegir un component d'intriga que sempre motiva la curiositat.

Inici de la dinàmica:

- Es designen els participants directes (no més de 24) i se'ls divideix en 4 equips amb igual nombre de membres. Encara que no se'ls digui, ells seran la representació de 4 països: els equips 1 i 2 gaudiran de les prerrogatives dels països desenvolupats; els equips 3 i 4 seran els representants dels països subdesenvolupats.
- S'indica als quatre equips que han de fabricar cubs de cartolina de 8 cm. d'aresta. Se'ls informa del temps de què disposaran. Les arestes s'han d'enganxar amb cinta adhesiva. L'animador de la dinàmica no acceptarà cubs que no estiguin acabats de manera impecable. (Això és molt important per no desvirtuar la dinàmica).
- Només es pot fer servir el material subministrat per l'animador. Ara bé, com que cada equip rep diferents tipus i quantitat de material, poden negociar intercanvis entre ells. (Cada equip haurà escollit, entre els seus membres, un delegat responsable de dur a terme aquestes negociacions).
- Guanyarà l'equip que aconsegueixi fer més cubs ben acabats. (És a dir, el país que hagi generat més riquesa).
- Els 4 equips acabaran el joc amb un senyal convingut de l'animador.

Material:

- una sala gran.
- 4 taules i tantes cadires com participants. Convé que les taules dels que juguen directament es trobin separades.

Sense explicar als participants i observadors què simbolitzen els diferents tipus de material, es lliura a cada equip una bossa amb diversos materials, segons el quadre següent:

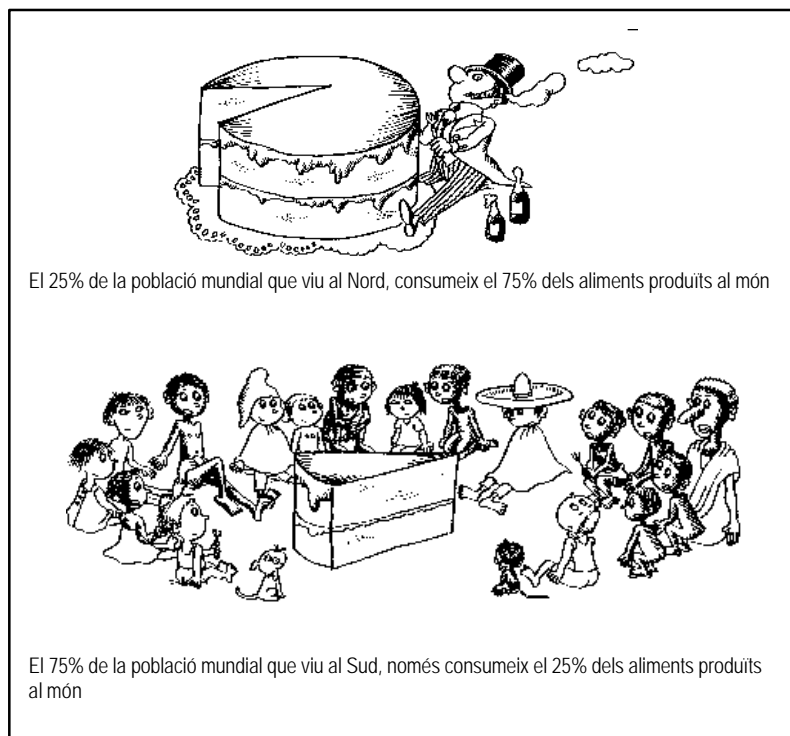
Material	"primeres matèries" (cartolina)	"coneixements" (regles i llapis)	"tecnologia" (tisores)	"mà d'obra qualificada" (cinta adhesiva)
equip 1er	2	3	1	molta
equip 2on	1	3	3	molta
equip 3er	7	-	-	poca
equip 4rt	8	-	-	poca

Instruccions als observadors:

- Un cop lliurat el material als equips, i abans de començar a comptar el temps, es donen les instruccions als observador. És útil repartir-los en 4 grups, a fi que cada un d'ells observi un equip en particular.
- Convé que els participants "directes" no coneguin, fins al moment de l'avaluació, les instruccions que, de manera verbal o escrita, han rebut els observadors i que poden ser aquestes:
- Els observadors poden moure's lliurement per la sala però sense intervenir en el joc de paraula, ni amb gestos. Si observen alguna infracció de les normes avisaran a l'animador.
- La seva missió és prendre nota escrita del que diuen i fan els participants "directes". S'han de fixar molt especialment en quina mena d'intercanvis realitzen i en com s'esdevé el procés de producció dels cubs.

Avaluació de la dinàmica-posta en comú:

- L'animador ha d'apuntar a la pissarra quants cubs ha fet cada un dels equips. En acabar el temps, anunciarà els resultats.

- S'analitza com s'han sentit els perdedors i quines creuen que han estat les causes del seu fracàs.
- S'adreça una pregunta semblant als guanyadors, ¿com s'han sentit i per què creuen que han guanyat?
- Els observadors, llavors, resumeixen el que han vist en el decurs de la dinàmica i analitzen els resultats des del seu punt de vista.
- Es planteja en quin aspecte o aspectes s'ha reproduït la situació internacional i quin significat té cada un dels materials que se'ls havia lliurat (cinta adhesiva, tisores, cartolina, regles i llapis). ¿Quin ha estat l'element més decisiu entre aquests?
- Finalment, per tal d'avaluar si els participants han copsat allò essencial de l'activitat, se'ls lliura un dibuix motivador amb la següent pregunta:

- "Què et suggereix? Explica-ho per escrit."

Fenòmens més corrents que s'esdevenen:

- La lluita principal gira a l'entorn de les tisores. Els que les posseeixen no les voldrien canviar per res i menyspreen els que no les tenen. Es pot remarcar que aquest és el fenomen que s'esdevé entre els països amb tecnologia i els països que no la tenen.
- Aquells que posseeixen "tecnologia" (tisores), "coneixements" (regles i llapis) i força "mà d'obra qualificada" (cinta adhesiva) són els que surten guanyant en nombre i en perfecció dels cubs. Aquest és el

fenomen en el qual més s'ha d'insistir: la pobresa del Tercer Món prové, en gran part, de l'egoisme dels països desenvolupats, els quals no volen compartir llurs recursos.

- Pot esdevenir-se que fins i tot hi hagi baralles entre els equips, símbol clar de les guerres que s'organitzen a causa de les primeres matèries i la tecnologia.
- És curiós comprovar com els que posseeixen "tecnologia", "coneixements" i força "mà d'obra qualificada", imposen els preus als altres, tot i que aquests tenen gran quantitat de "primeres matèries" (cartolines). Preus que mai no permeten als "pobres" progressar malgrat la seva capacitat de treball. És l'exponent de la injustícia en el sistema internacional de preus, que tan sols afavoreix una de les parts.
- Fins i tot pot ocórrer que, quan un equip veu que guanya i que queda poc temps de joc, monopolitzi les primeres matèries per tal d'impedir que els potencials competidors puguin quedar millor. La conclusió és palesa pel que fa a la política econòmica d'alguns governs i a la manera d'actuar de certes grans companyies.

Font: **Intermón, Barcelona**

DENIP 93 : L'ENTORN

- **Text:** Agermanament de l'IES de Santa Coloma de Farners i l' Institut Rodolfo Castillo de Palacagüina (Nicaragua). Una mica d'història.
- **Poema:** "Paraules per la Pau" de Miquel Martí i Pol.
- **Cançons:**
  - "What's going on / Qué está pasando", de A. Cleveland i R. Benson
  - "Give peace a chance" de J. Lehnnon i P. Mc Cartney
  - "Le deserteur" de B. Vian

AGERMANAMENT DE L'IES DE STA. COLOMA DE FARNERS I L' INSTITUT "RODOLFO CASTILLO DE PALACAGÜINA (NICARAGUA)"

Una mica d'història

El gener de 1991, en plena guerra del Golf, l'enfrontament entre Sadam Hussein i George Bush, va amenaçar la pau mundial i tots ens sentíem amb la necessitat de fer quelcom per la pau.

A l'IES de Sta. Coloma, vàrem decidir celebrar el DIA ESCOLAR de la NO-VIOLÈNCIA i la PAU (DENIP) en commemoració de l'assassinat de Gandhi (30 de gener de 1948). Es van organitzar diferents tallers perquè en petits grups es treballessin temes de pau i solidaritat, per acabar en una posada en comú al patí. Des d'aquell curs hem continuat celebrant cada any el DENIP amb diferents temàtiques: Guerra de Bòsnia; Immigració ; Diari de la utopia ; Exposició : "Una casa comuna, una casa complexa" de la Fundació per la Pau; Exposició : "Los Nadies"; Exposició sobre el Marroc (jornades interculturals) ; Tallers de Samba Kubally, xerrades d'Intermon i Setem ("Un pont de mar Blava").

En un d'aquests tallers del curs 1990-91 es va treballar una carta de la directora de l'institut "Rodolfo Castillo", Carmen Tercero, que dirigia a en Jordi Planas ,un brigadista d'Arbúcies, poble agermanat amb Palacagüina des de l'any 1986. En aquesta carta es comentava la possibilitat d'iniciar un agermanament entre els dos instituts, i així va sorgir la Comissió per l'agermanament .

Any darrera any, s'han fet activitats per fer créixer l'agermanament amb Palacagüina : concerts, sopars solidaris de professors/es, donació del 0'7 % del pressupost de l'IES, donació dels diners que sobren del Viatge de fi d'etapa, donacions de l'AMPA, intercanvi de correspondència i xerrades de cooperants que han estat una temporada a Nicaragua.

Amb aquests actes s'han recollit fons per diferents projectes : construcció d'una sala de professors/es-biblioteca que porta el nom de "Santa Coloma de Farners", construcció d'un camp de beisbol i beques per estudiants necessitats.

Tenim la sort de poder establir els llaços de solidaritat de manera directa, a través dels cooperants que cada any es desplacen a Palacagüina. L' estiu de 1998 una noia de 5è de Jardí d'Infància i dos ex-alumnes de COU van estar a Palacagüina . Se'n va endur llibres, material escolar i cartes , i van tornar amb moltes cartes dirigides als alumnes del nostre institut.

Pel juliol de 1999, la professora Dolors Torrent, del nostre Institut va anar a Nicaragua amb un grup de Banyoles i va poder veure l'institut de Palacagüina i va parlar amb el professorat i altres persones que treballen en els projectes de desenvolupament. També es van desplaçar a Nicaragua , per l'agost de 1999, un grup d'ex-alumnes del nostre institut, que són de la unitat dels TRUCS de l'agrupament escolta de Sta. Coloma. Van anar a Quilalí amb un grup de Salt. Prèviament van estar dos anys fent activitats i participant en un curset de formació de SOARPA (Solidaritat Arbúcies-Palacagüina). Al tornar han muntat un audiovisual que passen a diferents instituts i entitats.

Projecte actual

Després dels dos primers projectes (sala "Sta. Coloma de Farners" per al professorat i camp de beisbol), ens van presentar un projecte de construcció i dotació d'un laboratori de ciències que excedia les nostres possibilitats (un milió i mig de pessetes), per altra banda els cooperants creien que hi havia altres qüestions més urgents. L'11 de novembre de 1997, en Jaume Soler (alcalde d'Arbúcies) i en Ramon Marcos (Coordinador de Soarpal) varen venir a l'institut a informar-nos de la situació a Nicaragua ,i en concret a Palacagüina. Ens varen explicar que el procés de privatització provocava l'abandó dels estudis per motius econòmics, i per això creien que era més urgent un projecte de beques per als estudiants més necessitats.

D'acord amb aquesta proposta vàrem oferir la nostra col·laboració en aquest projecte que va ser acceptat pel professorat i la comissió de Palacagüina.

PARAULES PER LA PAU

Només perdura allò que bastim amb l'esforç
i creix en l'esperit dels homes i dels pobles
fins a esdevenir l'àmbit on tota veu ressona.
Així la pau que es guanya tenaçment cada dia
pel desig de voler-la més que altra cosa
i és el mirall que fa possibles tots els somnis.
Parlo de pau, des d'aquest temps que em toca
de viure i de sofrir, des de la meua altura
d'home senzill que creu que la pau és possible,
des de l'amor profund al poble i a la llengua
que m'ha fet el que sóc i em serveix i m'impulsen.
La tarda és un espai de lentituds perdudes
que se m'adorm als ulls plàcidament i clara.
D'aquest silenci estant proclamo l'esperança,
la pau no és un do ni un cim inassolible
sinó el recomençar de moltes primaveres,
la voluntat i el risc d'estimar i de comprendre.
Tota la vastitud dels anys i el seu misteri
ressona en les paraules que escric perquè em serveixin
de bandera i d'escut, de fita i de designi.
Més que amb l'eco estrident de timbals i trompetes
que senyoreja edats i vulnera silencis,
més que amb tot l'aldarull dels cants victoriosos
que ofeguen el lament dels desvalguts i els febles,
i més que amb el menyspreu groller dels prepotents
que es proclamen hereus de totes les riqueses,
falquem l'ara i l'aquí, convençuts i solemnes,
amb un anhel de pau que encengui les mirades.
Pensem en el futur des de l'ara que esclata
dins i fora de tots, i fem amb les paraules
un reducte de llum que en preservi la força.
Vulguem la pau en pau, sense cap mesquinesa,
perquè en l'ordre del temps només creix i perdura
tot allò que bastim amb l'esforç, i fecunda
la sang i l'esperit dels homes i dels pobles.

Miquel Martí i Pol

PROPOSTA DE TREBALL

1. Comprensió del text: aclariment de lèxic.
2. Llenguatge i recursos: metàfores i imatges...(sempre que ens ajudin a resoldre algun aspecte del contingut).
3. Missatge de la composició (breu; el missatge no vol dir l'argument)
4. Temes fonamentals (*)
5. Descripció del poema: què narra?
6. Actitud del poeta vers el tema de la pau.
7. Intencionalitat del poema: què ens vol dir l'autor?
8. Valoració: profit de l'experiència i actitud nostra (tot el grup d'alumnes) davant la problemàtica i la lluita per la pau.

Activitats complementàries:

- Biografia del poeta: recerca i exposició de material (relació biografia i composició poètica que treballem).
- Recreació a través de l'expressió plàstica: interpretació del poema. Visualitzar-lo (dibuix).
- Escriure poemes en el sentit que ho fa Martí i Pol (forma i contingut: la pau).

(*) Com a temes podem treballar:

- el desig i la lluita per aconseguir la pau,
- la idea de "pau més que mai",
- entendre la pau com a quelcom fonamental de (en) la vida humana,
- la pau interior que viu el poeta com a home senzill i que vol fer extensiva a tota la humanitat: *"Parlo de pau en pau..."*, *"Vulguem la pau en pau..."*,
- universalisme i nacionalisme,
- proclamació i confirmació de l'esperança: si nosaltres, lluitadors, conscienciem i fecundem l'esperit dels homes que ens envolten,
- pau = recomençar (lluita),
- estimació (amor) i comprensió,
- estar per damunt de les circumstàncies que ofeguen la torxa de la pau com ho fa el poeta,
- projecció de l'anhel del poeta cap al futur.

WHAT'S GOING ON

Mother, mother, there's too many of you crying.
And brother, brother, brother,
there's far too many of you dying.
You know you've got to find a way
to bring back love here today.

Father, father, there's no need to escalate.
War is not the answer,
for only love can conquer hate.
You know we've got to find a way
to bring back loving here today.

Father, father, everybody thinks we're wrong.
But who are they to judge us,
just because our hair long?
You know we've got to find a way
to bring some understanding to day.

Picket lines and picket signs,
don't punish me with brutality.
Just talk to me so you can see, oh,
What's going on, what's going on ....

(A. Cleveland/ M. Gaye/ R. Benson)

QUÉ ESTÁ PASANDO

Madre, madre, hay demasiadas como tú llorando.
Y hermano, hermano, hermano,
hay demasiados como tú muriendo.
Sabes que tenemos que encontrar una manera
de devolver aquí hoy el amor.

Padre, padre, no hace falta escalar.
La guerra no es la respuesta,
sólo el amor puede vencer el odio.
Sabes que tenemos que encontrar una manera
de devolver aquí hoy el amor.

Padre, padre, todos piensan que estamos
equivocados.
Pero ¿quién son ellos para juzgarnos,
sólo porque llevamos el pelo largo?
Sabes que tenemos que encontrar una manera
de traer hoy alguna comprensión.

Filas de piquetes y rastros de piquetes,
no me castigues con brutalidad.
Sólo háblame para que puedas comprender, oh,
qué está pasando, qué está pasando ...

(A. Cleveland/ M. Gaye/ R. Benson)

GIVE PEACE A CHANCE

Everybody's talking about
Bagism, Shagism, Dragism, Madism, Ragism, Tagism,
Ministers, Sinisters, Banisters and Canisters, Bishops and Fishops,
Revolution, Evolution, Mastication, Flagellation, Regulations, Integrations,
John and Yoko, Timmy Leary, Rosemary, Tommy Smothers, Bobby Dylan, Tommy Cooper,

Thisism, Thatism, Isn't it the most,
Rabbis and Popeyes Bye, bye bye, byes,
Meditations, United Nations, Congratulations,
Derk Taylor, Norman Mailer, Alan Ginsberg, Hare Krishna, Hare, Hare Krishna.

All we are saying is give peace a chance.
All we are saying is give peace a chance.
C'mon let me tell you know. Oh let's stick to it.
All we are saying is give peace a chance.
All we are saying is give peace a chance.

(John Lennon / P. McCartney)

LE DESERTEUR

Monsieur le Président
Je vous fais une lettre
que vous lirez peut-être
si vous aurez le temps.

Je viens de recevoir
mes papiers militaires
pour partir à la guerre
avant mercredi soir.

Monsieur le Président
je ne veux pas la faire
je ne suis pas sur terre
pour tuer des pauvres gens.

C'est pas pour vous fâcher
il faut que je vous dire,
ma decision est prise
je me'n vais désertter.

Depuis que je suis né
j'ai vu mourir mon père,
j'ai vu partir mes frères
et pleurer mes enfants.

Ma mère a tant souffert
qu'elle est dedans sa tombe,
et se moque des bombes
et se moque des vers.

Quand j'étais prisonier
ou m'a volé ma femme
ou m'a volé mon âme
et tant mon cher passé.

Demain de bon matin
je fermerai la porte
au nez des années mortes
j'irai sur les chemins.

Je mendicrai ma vie
sur les routes de France,
de Bretagne en Provence
et je dirai aux gens.

Refusez d'obéir
refusez de la faire,
n'allez pas à la guerre
refusez de partir.

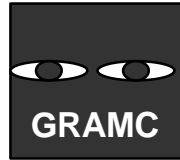
S'il faut donner son sang
allez donner la vôtre,
vous êtes bon apôtre
monsieur le Président.

Si vous me poursuivez
prenez vous gendarmes,
que je n'aurai pas d'armes
et qu'ils pourront tirer.

Boris Vian, 1955

DENIP 94 : IMMIGRACIÓ. CONCERT I TALLERS

- Qüestionari-enquesta del GRAMC.
- Dinàmiques de grup:
  - Que parlin les imatges
  - En un barri perifèric

QÜESTIONARI – ENQUESTA

Ens serà de gran utilitat conèixer les teves respostes a aquestes preguntes pel treball de recerca que estem fent. Et preguem que les contestis totes, posant una X a la casella de la resposta que escullis. T'agraïm molt la teva col·laboració i el teu interès.

1. Creus que barrejar diferents cultures, pobles i races és una cosa en general positiva.
SÍ   NO   NO HO SÉ
2. Estàs d'acord amb la següent afirmació?: "La terra és de tothom"
SÍ   NO   NO HO SÉ
3. Tothom té el dret d'anar allà on vulgui?
SÍ   NO   NO HO SÉ
4. Tothom té dret d'instal·lar-se allà on vulgui?
SÍ   NO   NO HO SÉ
5. Seria millor que cada poble, raça o cultura, tingué el seu propi àmbit geogràfic ben delimitat?
SÍ   NO   NO HO SÉ
6. L'emigració és un fenomen d'abast mundial. Sense entrar ara a analitzar-ne les causes, creus que l'emigració s'ha de considerar un dret de les persones i els pobles?
SÍ   NO   NO HO SÉ
7. Creus que si una cultura, raça o poble té unes necessitats que no pot satisfer al seu país d'origen té el dret d'anar a satisfer-les a un altre país?
SÍ   NO   NO HO SÉ
8. Creus que quan una persona o poble emigra, té l'obligació d'adaptar-se culturalment (costums, llengua...) al país de destí?
SÍ   NO   NO HO SÉ
9. Creus que és bo que quan una persona emigra conservi, al país de destí, les arrels culturals i lingüístiques del seu país d'origen?

SÍ NO NO HO SÉ

10. Creus que quan un país receptor imposa la seva llengua, tradicions i costums actua d'una manera que podria qualificar-se de racista?

SÍ NO NO HO SÉ

11. Creus que quan un poble emigra imposa la seva llengua, cultura i tradicions al país de destí actua d'una manera que podria qualificar-se com a sectària i racista?

SÍ NO NO HO SÉ

12. Creus que els pobles que acullen població emigrada han de ser hospitalaris i acceptar, en general, a la nova població?

SÍ NO NO HO SÉ

13. Si has contestat que sí, creus que cal acceptar-la amb condicions?

SÍ NO NO HO SÉ

14. La diversitat racial és una evidència, creus que això implica que hi hagi races superiors a les altres?

SÍ NO NO HO SÉ

15. Si has contestat que sí a l'anterior pregunta, creus que això dóna dret d'ostentar algun tipus de privilegi o superioritat de la cultura o raça superior sobre les altres?

SÍ NO NO HO SÉ

16. Si has contestat que sí a la pregunta 14, digues en quins aspectes creus que es basa la superioritat d'algunes races sobre les altres?

físics intel·lectuals culturals (en general)
tècnics religiós

17. Creus que s'hauria de limitar l'entrada d'emigrants a qualsevol país?

SÍ NO NO HO SÉ

18. Creus que la llengua, la raça, la religió i els costums de les poblacions emigrades han de ser conservades pels emigrants dins el seu nou país de destinació?

SÍ NO NO HO SÉ

19. Creus que la riquesa cultural d'un país és patrimoni

només d'aquell país de tota la humanitat

20. Creus que els països receptors d'emigrants han de contribuir a mantenir les tradicions i costums dels pobles immigrants?

SÍ NO NO HO SÉ

21. Estàs més predisposat a acceptar uns pobles, races i cultures més que d'altres?

SÍ NO NO HO SÉ

22. Creus que contestar que sí a l'anterior pregunta es pot qualificar de racisme?

SÍ

NO

NO HO SÉ

23. Creus que l'emigració a Catalunya de pobles diferents posa en perill algun aspecte de la vida cultural o econòmica a Catalunya?

SÍ

NO

NO HO SÉ

Nom	Que parlin les imatges	4 E 5
-----	-------------------------------	-------

Tècnica	Clarificació de valors (foto-paraula)
---------	---------------------------------------

OBJECTIUS

Detectar diferents aspectes i situacions on es dóna o es pot donar racisme.

CONTINGUTS

Diferències ètnico-culturals: Racisme

EDATS/NIVELLS

6-8   8-10   10-12
 12-14   14-16

ACTIVITAT

individual   petit grup
 per parelles   grup classe

DURACIÓ 1 h.**MATERIAL**

Fotografies de diaris, revistes... referents al tema.

METODOLOGIA

Uns dies abans a la realització d'aquesta activitat es diu als alumnes que portin fotografies relacionades amb el tema del racisme.

Al començament de la sessió es col·loquen totes les fotografies (les que han portat els alumnes i el mestre) damunt la taula (es poden numerar).

El professor/a diu als alumnes: «Heu d'escollir la fotografia que millor reflecteixi la idea que tu tens sobre la paraula racisme».

Els alumnes passen durant uns 7 minuts per la classe, observant les fotos triant la que millor reflecteixi la seva idea sobre el racisme.

L'activitat finalitza amb la posada en comú:

- el professor/a escriu a la pissarra les diferents situacions i aspectes que van sortint al llarg de l'exposició,
- després que cadascú ha explicat els motius pels quals ha escollit la seva foto, el mestre fa una síntesi, recollint els diferents aspectes que han sortit i afegint d'altres que potser no hi siguin, com, per exemple, la marginació en les activitats d'oci d'algunes races.

És important que les fotografies que ofereix el professor/a recullin diferents aspectes del tema: diferents races i cultures, relacions, serveis, lleis...

OBSERVACIONS

FONT Original del grup de treball
--

Font:

Buxarrals, M.R. i altres: Ètica i escola: El tractament pedagògic de la diferència. Col·lecció "Rosa Sensat", 38. Edicions 62. Rosa Sensat. Barcelona, 1990.

Nom

Que parlin les imatges

4 E 5

Durant els propers dies has de mirar la premsa, publicitat i altres fonts similars per tal d'escollir la imatge que millor reflecteixi la idea que tens sobre la problemàtica del racisme.

Procura que sigui la fotografia la que parli de la teva idea entorn d'aquesta temàtica i no a l'inrevés. Pensa els motius pels quals la imatge exemplifica la teva idea.

Font:

Buxarrais, M.R. i altres: Ètica i escola: El tractament pedagògic de la diferència. Col·lecció "Rosa Sensat", 38. Edicions 62. Rosa Sensat. Barcelona, 1990.

Nom	En un barri perifèric	4 E 6
------------	------------------------------	-------

Tècnica	Diagnòstic d'una situació (solució de problemes)
----------------	--

OBJECTIUS

Analitzar una situació conflictiva en la qual es planteja un cas de marginació.
Posar-se en el lloc dels diferents personatges que intervenen en la situació que es presenta

CONTINGUTS

Diferències ètnico-culturals: Prejudicis racials, situació econòmica

EDATS/NIVELLS

6-8 8-10 10-12
12-14 14-16

ACTIVITAT

individual

petit grup

per parelles

grup classe

DURACIÓ 45'**MATERIAL**

Fotocòpies de la situació i de les preguntes que es plantegen

METODOLOGIA

Divisió de la classe en grups de quatre persones.
Treball de reflexió entorn del cas presentat, contestant les preguntes després d'arribar a un acord com a grup.
Exposició al grup-classe de la solució trobada per cada grup.

OBSERVACIONS

FONT Original del grup de treball
--

Font:

Buxarrais, M.R. i altres: Ètica i escola: El tractament pedagògic de la diferència. Col·lecció "Rosa Sensat", 38. Edicions 62. Rosa Sensat. Barcelona, 1990.

Nom

En un barri perifèric

4 E 6

Després d'haver llegit el breu text que us proposem, contesteu les qüestions que més avall indiquem:

Tocant a un barri perifèric de la ciutat, estan instal·lats, en barraques de fusta i llauna, una colònia nombrosa de persones de raça gitana. Les seves condicions de vida són, en tots els sentits, molt deficientes. Anteriorment varen ser expulsats d'una altra ciutat després d'haver-se instal·lat en condicions molt semblants a l'actual. Ara, l'ajuntament, per la seva part, tampoc està en absolut feliç amb la situació.

Enumereu les deficiències que al vostre entendre manifestarien les condicions de vida d'aquests gitanos. Imagineu els motius de disgust (diferents a les pèssimes condicions de vida) que havia de sentir la comunitat gitana.

Enumereu els inconvenients que l'arribada de la colònia de gitanos hauria generat als veïns.

Imagineu els motius del seu disgust (diferents a tal inconvenients).

Feu un llistat dels problemes que per al municipi crea aquesta situació.

Com creieu que s'hauria de solucionar tal situació?

Com organitzaríeu la vostra proposta de solució?

Com la plantejaríeu davant dels diferents col·lectius implicats (comunitat gitana, veïns, mitjans de comunicació)?

Font:

Buxarrais, M.R. i altres: Ètica i escola: El tractament pedagògic de la diferència. Col·lecció "Rosa Sensat", 38. Edicions 62. Rosa Sensat. Barcelona, 1990.

DENIP 95 : NOTICIARI DE LA UTOPIA. SOPAR DE LA PAU

- Noticiero de la Utopia
- Sopar de la Pau. Proposta de guió per a la tertúlia.

NOTICIERO DE LA UTOPIA

Estableceremos tres fases de trabajo que nos llevarán a la realización de la revista. En la primera fase nos informaremos sobre nuestro mundo real, *el mundo que tenemos*, para ir descubriendo luego *el mundo que queremos*; en la segunda, redactaremos las noticias utópicas; en la tercera, diseñaremos y confeccionaremos la noticia.

1.- PRIMERA FASE. LAS NOTICIAS DE LA REALIDAD.

Vamos a pasar la primera semana del curso informándonos sobre las cosas que pasan en nuestro país y en el mundo entero. El profesor o profesora traerá todos los días el periódico a la clase y lo leeremos entre todos, valorando juntos las noticias de mayor interés. Luego haremos grupos que se encargarán de los diferentes espacios informativos de la radio y la televisión. Registraremos y resumiremos en casa las dos informaciones que más nos hayan sorprendido o interesado.

Los dos o tres primeros días de la siguiente semana los dedicaremos a seleccionar y ordenar en cada grupo las noticias recogidas. Luego comentaremos entre todos, en un debate, los acontecimientos más importantes de la semana.

2.- SEGUNDA FASE. INVENCION DE LAS NOTICIAS DE LA UTOPIA.

SECCIONES

Como en las revistas de verdad, lo primero que vamos a hacer es establecer las partes, los bloques de noticias en que se dividirá nuestro Noticiero.

Estas serán nuestras secciones:

- Local: Nuestro pueblo utópico, con sus escuelas, sus barrios, sus espacios ideales.
- Nacional. La Cataluña y la España de la utopía.
- Internacional. El mundo utópico.
- Deportes. Los que tengan cabida en la sociedad utópica. ¿Cómo se practicarían?
- Espectáculos. Los que pudieran darse en la realidad modélica en que soñamos.
- Publicidad. ¿Debería darse en una sociedad utópica? Si contestamos afirmativamente tendríamos que pensar en el tipo de productos que se anunciarían y en cómo deberían anunciarse.
- Sección de télex. Las redacciones de los periódicos disponen de dos tipos de canales para recibir las noticias: las agencias de noticias y el sistema de corresponsales propios. En los dos casos, adelantos técnicos como el teléfono, el telégrafo y el télex, son imprescindibles para que los periódicos recojan puntualmente las noticias que van sucediendo en el mundo.

ELECCION Y REDACCION DE LAS NOTICIAS

1.- Elección

En cada sección, iremos escribiendo las ideas que se nos vayan ocurriendo sobre posibles noticias utópicas. Ponemos todas las cosas que se nos ocurran, sin rechazar nada de lo que digan los compañeros. Ya haremos después la selección escogiendo cada uno una noticia de entre todas las propuestas en el grupo.

2.- Redacción

La realizaremos en dos fases: esquema y desarrollo.

Esquema.- Lista de ideas que aparecerán en mi artículo.

Desarrollo.- Se trata de construir un párrafo para cada aspecto del tema sobre el que estás escribiendo atendiendo mucho a la buena utilización de los signos de puntuación.

3.- TERCERA FASE. CONFECCIÓN DE LA REVISTA

Cada grupo tiene ya redactadas sus noticias. Ahora se deben corregir, pasar a limpio (hay que dejar espacios libres para ilustraciones), confeccionar las secciones, hacer los artículos de fondo y diseñar el formato. En síntesis: hacer la revista.

Para ello volveremos a dividir la clase en nuevos grupos de trabajo. Conviene que no vuelvan a estar juntos los mismos niños. Es mejor intimar con más gente, ¿no?

Pero antes de formar los nuevos grupos, hay que corregir los trabajos para que se puedan pasar a limpio.

- Repartiremos las noticias en el grupo de tal manera que a nadie les toque corregir su propio escrito.
- No solo trataremos de corregir los errores ortográficos, sino también los de sintaxis, léxico y puntuación.

Bien, pongámonos en que ya tenemos corregidas nuestras noticias utópicas de las diferentes secciones en que se divide la revista. Pasaremos por fin a la confección de la revista. Estos son los nuevos grupos de trabajo:

Grupo de redacción.

Dado que tienen que pasar por él todos los artículos que se han escrito, debe ser el más numeroso. Dos son los niveles que este grupo considerará en esta segunda revisión de los trabajos.

Estructura de la noticia.

- Títulos poco llamativos, imprecisos o de escaso impacto.
- Cabezas que no sitúan claramente la noticia (quién, dónde, etc.)
- Finales poco claros y concluyentes, de los que podemos prescindir.

Corrección de estilo.

- Repeticiones de palabras.
- Oraciones demasiado largas, pesadas o poco ágiles.
- Exposiciones aburridas, con poca vida y color.

Grupo de ilustración.

Se plantean las imágenes más apropiadas para cada noticia. Para ello, el grupo debe traer a clase un material gráfico abundante (periódicos y revistas viejas, dibujos, cómics, etc.).

Grupo de diseño.

Elabora las portadas de la revista, el título y composición gráfica de las diferentes secciones. estudia la ubicación de los anuncios que han elaborado el grupo de publicidad, compagina y encuaderna.

Grupo editorial.

El "editorial" es un artículo de opinión que va en la primera o primeras páginas de periódicos o revistas. Expresa la opinión de los propietarios de la publicación, en este caso, todos los alumnos y alumnas de la clase.

- a) Los editorialistas seleccionan 6 noticias utópicas. Se escriben sus títulos en la pizarra y se seleccionan las dos que obtengan un mayor número de votos.
- b) Realizamos un debate con cada tema. Valoramos entre todos la importancia y consecuencias de esas noticias en el mundo utópico.
- c) El grupo encargado redacta las dos editoriales, teniendo en cuenta las opiniones expresadas por sus compañeros. Los artículos deben ser claros, concisos y más bien breves.

Grupo de promoción.

El original del Noticiero se queda para la clase, pero haremos algunas copias más que daremos al colegio, al Ayuntamiento, a las emisoras de radio locales, etc. También prepararemos visitas a otras clases para contarles nuestra experiencia.

SOPAR PER LA PAU

Proposta de guió per a la tertúlia:

Intervencions breus (5 minuts) sobre aquests temes:

1. Què entenem per "pau"?
2. El mundialisme: com hauria de ser una organització mundial que garantis la pau?
3. Quin procés polític i econòmic s'hauria de seguir fins arribar a la situació desitjable?
4. Quines conseqüències tindria per a la societat del primer món?

.....

Torn obert de paraules.

DENIP 96 : GUERRA I PAU A BÒSNIA

- Relació de materials de la Maleta Pedagògica : Un programa pedagògic *per a* la tolerància.
- Any Europeu contra el Racisme. Activitat didàctica.

MALETA PEDAGÒGICA: UN PROGRAMA PEDAGÒGIC PER A LA TOLERÀNCIA

(Coeditada per la Generalitat de Catalunya, la Fundació per la Pau i Intermón sota el lema *Catalunya, gent amb civisme* en motiu de l'Any Internacional per a la Tolerància). La podeu trobar en préstec al CRP.

Què hi ha a la maleta?

- Introducció: Vídeo "*Balablok o la difícil convivència*". Pòster.
- Continguts:
  - carpeta de l'alumne: carpeta amb fitxes de treball.
  - carpeta del professor: carpeta complementària a la de l'alumne.
  - gimcana El Set-Testes (vinculada als continguts amb activitats "extra aula")
- Materials complementaris:
  - carpeta de documents, amb textos bàsics.
  - carpeta de materials, amb materials i recursos oberts i suggerents.
  - carpeta d'activitats telemàtiques (inclou disquet)
  - Llibre "Aprendre a conviure" de Josep M. Espinàs.

Quin enfocament té la maleta?

Parteix del fet que cal educar combinant la informació amb les vivències personals de manera que promoguin una reacció d'apropament als altres i a les realitats treballades des d'un punt de vista afectiu..

Estructura de les fitxes del professor

Cada fitxa correspon a un tema de la carpeta de l'alumne i porta indicats aquells objectius específics que es pretenen assolir en la perspectiva de : potenciar els valors, redefinir les activitats, crear nous comportaments i anar transformant la nostra societat cap a una altra de més tolerant i justa.

Estructura de les fitxes dels alumnes

Contemplen tres parts diferenciades:

- Situació: punt de partença (dades, gràfics, text...) que situa l'alumne en el tema.
- Anàlisi: a partir de la situació plantejada cal fer-ne un estudi.
- Conclusió: els exercicis conviden a una reflexió

Temàtica de les fitxes

- 0.1.- Actituds i prejudicis racials.
- 0.2.- Tolerància- intolerància (símbols).
- 1.1.- Actituds intolerants aplicades als : infants, immigrants, discriminacions sexistes...
- 1.2.- Actituds intolerants aplicades als : infants, immigrants, discriminacions sexistes...
- 2.1.- Interculturalitat.
- 2.2.- Sóc racista?
- 3.1.- Les religions.
- 3.2.- Intransigència religiosa?
- 4.1.- Drets humans (pena capital)
- 4.2.- Refugiats
- 5.1.- Nord-Sud (0'7%)
- 5.2.- Causes del subdesenvolupament
- 6.1.- Planeta Terra (carta de l'indi Seattle)
- 6.2.- Consum energètic.
- 7.1.- Concepte de pau
- 7.2.- Resolució de conflictes.
- 8.1.- Tolerància (treball lingüístic).
- 8.2.- Superació de limitacions.
- 8.3.- Camí per a la tolerància.

ANY EUROPEU CONTRA EL RACISME

ACTIVITATS: *Pensem entorn del racisme.*

1. Llegeix les frases inacabades i completa-les amb el que tu pensis:

- Estic en una festa i un/a noi/a negre/a em convida a ballar, jo .....*
La diferència fonamental entre blancs i negres és .....
Crec que l'actuació de Hitler amb els jueus va ser .....
La meva actitud amb persones d'altres cultures és .....
Quan veig un gitano al metro amb un nen petit en braços, jo .....
Si passejant pel carrer, un parell de marroquins em miren fixament i es dirigeixen cap a mi, pensaria que .....
M'agradaria que en un futur proper les relacions entre païos i gitanos fos.....
Penso que els sud-americans venen a Catalunya per a .....
La igualtat entre diferents races és .....
Si es fes una votació perquè els marroquins sortissin de Catalunya, jo .....
Si estigues en una botiga de discos i veiés un noi negre, molt ben vestit, amagant un disc, jo.....
Els treballadors estrangers que vénen al nostre país fan que .....
Totes les persones de raça gitana són.....
Si jo fos d'una altra raça i visqués aquí em tractarien .....

2. A partir del text que us proposem a continuació, responeu les qüestions que es plantegen al final.

La Sra. Anglada és propietària d'un pis que necessita llogar. No aconsegueix trobar un llogater fins que arriba un negre que està disposat a pagar dues mensualitats per endavant i acredita tenir treball. No obstant això, quan està a punt d'acceptar-lo com a llogater, els altres veïns de l'immoble la pressionen i li demanen que no el llogui, argumentant raons de seguretat i tranquil·litat, a més de recordar-li certes experiències negatives que ja han tingut.

- Per quins motius creus que pot decidir llogar el pis de totes maneres?
- Per quins motius creus que pot decidir no llogar el pis?
- Si no fos un llogater negre sinó blanc, creus que cediria a les pressions dels veïns?
- Com li explicaries al llogater la teva negativa per llogar-li el pis?
- Com explicaries als veïns que has decidit llogar-lo?
- Si a la teva població hi hagués manca d'habitatges i això significués que el foraster quedés al carrer, què faries?

DENIP 98 : LOS NADIES

- Materials didàctics per treballar l'exposició del mateix títol: poema, textos, qüestionari...
- Enquesta sobre els Drets Humans.

EXPOSICIÓ "LOS NADIES"

(Exposició cedida pel "Comité Óscar Romero")

ACTIVITATS

1.- Les fotografies de l'exposició estan fetes a diferents països. Posa el nom d'aquests països al mapa i coloreix amb *verd* els països corresponents a l'anomenat Tercer Món, i amb *groc* els del Primer Món.

2.- Qui són "*los nadies*" del poema?

- Posa tres exemples que apareixen a les fotografies (indica el número del plafó).

a)

b)

c)

- Posa tres exemples més que no hi surtin.

a)

b)

c)

3.- Tria un plafó (indica el número) i explica breument la relació entre la fotografia i el text del poema.

Plafó número:

Relació fotografia-text:

4.- Respon aquestes preguntes:

- Quants milions de persones viuen en la pobresa extrema?

- Quants immigrants il·legals hi ha al món?

- Quants nens/es abandonats/des viuen als carrers del Brasil?

- Quants nens/es treballen com esclaus?

- A quins països hi ha molta prostitució infantil?

Al plafó on trobaràs la informació per fer aquest exercici són citats diferents països. Posa els noms al mapa i coloreix-los amb color blau clar.

LOS NADIES

Sueñan las pulgas con comprarse un perro
y sueñan los nadies con salir de pobres,
que algún mágico día
llueva de pronto la buena suerte.
Pero la buena suerte no llueve ayer,
ni hoy, ni mañana, ni nunca,
ni en llovizna cae del cielo la buena suerte
por mucho que los nadies la llamen
y aunque les pique la mano izquierda,
o se levanten con el pie derecho,
o empiecen el año cambiando de escoba.
Los nadies: los hijos de nadie,
los dueños de nada.
Los nadies: los ningunos,
los ninguneados,
corriendo la liebre,
muriendo la vida
jodidos, rejodidos.
Que no son, aunque sean.
Que no hablan idiomas, sino dialectos.
Que no profesan religiones, sino supersticiones.
Que no hacen arte sino artesanía.
Que no practican cultura, sino folklore.
Que no son seres humanos, sino recursos
humanos.
Que no tienen cara, sino brazos.
Que no tienen nombre, sino número.
Que no figuran en la historia universal,
sino en la crónica roja
de la prensa local.
Los nadies cuestan menos que la bala que los
mata.

Eduardo Galeano

Sueñan
soñamos muchos, Galeano,
con que todos los nadies
y las nadies
sean amados siempre
como hijos e hijas
del Padre Madre Dios;
como hermanos y hermanas
de un mismo barro tierno,
soplo del mismo barro tierno,
soplo del mismo Espíritu,
bajo un solo arcoiris.

En esta Casa
una:
de noche, sueño y luna;
de día, lucha y sol.

Que el mercado no sea
la "topía" del Mundo.
¡Que sea la Utopía
el amor!

Mientras haya algún nadie,
todos seremos nadie,
sin excepción...

Pere Casaldàliga

LOS NADIES

Sueñan los nadie con salir de pobres,

Cada mes el sistema econòmic mundial augmenta 75.000 milions de dòlars el deute del bilió i mig de dòlars que ja està gravant els pobles del sud.

Los nadie: los hijos de nadie;

Mai no s'ha donat tanta concentració de riquesa com ara: 440 bilionaris acumulen quasi el 50% dels ingressos per càpita de la humanitat.

Los nadie... los dueños de nada.

Les dones constitueixen la meitat de la població i aporten més del 60% de les hores de treball del món, únicament reben el 10% dels salaris i posseeixen menys de l'1% de la riquesa mundial.

*Los nadie: los ningunos,
los ninguneados,*

Mil milions de persones no han vist mai un professional de la salut. (PNUD -94)

Que no son, aunque sean.

Per a la major part de la població, la comunicació és allò que dicta el que existeix i el que no existeix; una cosa passa a existir o deixa d'existir segons sigui o no sigui transmesa.

Que no profesan religiones, sino supersticiones.

No hi ha res més polític que dir que la religió no té res a veure amb la política". (D. Tutu)

Que no son seres humanos, sino recursos humanos.

A molts països d'Amèrica Llatina, més del 20% dels parts corresponen a dones d'entre 15 i 19 anys.

Que no tienen cara, sino brazos.

Segons dades de l'OIT, en el Tercer Món treballen 250 milions de nens i nenes.

Que no tienen nombre, sino número.

El planeta té avui més de 5.500 milions d'habitants, dels quals 4.000 viuen en la pobresa: 1.000 milions viuen amb mneys d'1 dòlar diari; 2.000 milions viuen amb 1 i 2 dòlars diaris.

*Que no figuran en la historia universal,
de la prensa local.*

"La comisión de Bienestar Social de Melilla pidió ayer que se refuerce la vigilancia en la frontera para reducir el número de niños marroquíes que entran en la ciudad para mendigar." (El Periódico, 28-8-97)

Los nadies que cuestan menos que la bala que los mata.

L'actual despesa militar és igual a l'ingrés de quasi la meitat de la població mundial.

(Calendari Óscar Romero)

LOS NADIES. Textos de l'exposició

En el nostre món hi ha més de 1.800 milions de persones que viuen en situació de pobresa extrema,

200 milions de nens treballen com esclaus,

30 milions d'emigrants il·legals,

2 milions de nens i nenes que moriran aquest any als països del Sud a causa de malalties evitables,

un milió de víctimes mortals dels conflictes ètnics a Ruanda,

9 milions i mig de malats de SIDA a l'Àfrica sub-sahariana,

200.000 nens que viuen als carrers del Brasil,

500.000 prostitutes infantils a Tailàndia i Filipines.

També hi ha desenes de milers de víctimes de la guerra de Txetxènia, de Bòsnia-Herzegovina...

i moltíssims altres éssers humans marcats per la misèria i el dolor que no són "ningú" per a la humanitat benestant.

A ells i a tots aquells que dediquen la seva vida a bastir una humanitat on ningú no sigui "nadie" dediquem aquesta exposició.

Comitè Óscar Romero de Sabadell

LOS NADIES

Tothom som, o coneixem, o podem conèixer algun NADIE: una persona exclosa o marginada de la cultura, del treball, de la convivència,... pels motius que siguin.

Durant aquest any 1998 podem millorar o establir una nova relació amb algú d'ells: saber el seu autèntic nom, la seva història, les seves mancances, els seus dolors, les seves esperances, les seves alegries, els seus somnis, les seves pors...

Segurament amb aquesta informació, podrem fer un discurs teòric diferent dels que solem fer. Segurament ens radicalitzarem perquè és algú dels nostres. I segurament començarem a entendre l'arrel de l'amor gratuït que, com deia la mare Teresa de Calcuta, està a la base de tot acte creient i humà.

Qualsevol gest que puguis fer, durant aquest any 1998, d'aproximació a una altra persona serà bo tan per a ell, ja *ex-nadie*, com per a tu.

Tots ens hi juguem la nostra condició més humana.

POEMA

Claro que no somos una pompa fúnebre,
a pesar de todas las lágrimas tragadas
estamos con la alegría de construir lo nuevo
y gozamos del día, de la noche y hasta del cansancio
y recogemos risa en el viento alto.
Usamos el derecho a la alegría,
a encontrar el amor
en la tierra lejana
y sentirnos dichosos, por habernos hallado
compañero
y compartir el pan, el dolor y la cama.
Aunque nacimos para ser felices
nos vemos rodeados de tristezas y vainas,
de muertes y escondites forzados.
Huyendo como prófugos
vemos cómo nos nacen arrugas en la frente
y nos volvemos serios.
Pero siempre, por siempre
nos persigue la risa
amarrada también a los talones
y sabemos tirarnos una buena carcajada
y ser felices en la noche más honda y más cerrada,
porque estamos contruidos de una gran esperanza,
de un gran optimismo que nos lleva alcanzados
y anadamos la victoria colgándonos del cuello,
sonando su cencerro cada vez más sonoro
y sabemos que nada puede pasar que nos detenga;

porque somos semilla y habitación de una sonrisa
íntima
que explotará ya pronto
en las caras,
de todos.

Mario Benedetti

ENQUESTA SOBRE ELS DRETS HUMANS

Amb motiu del 50 aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans un grup d'alumnes i professors de l'Institut de Santa Coloma hem realitzat una sèries d'activitats pels Drets Humans, participant alhora en el concurs Europeu que s'ha convocat enguany.

Aspectes metodològics

Sobre un total de 970 alumnes s'ha passat l'enquesta a 160 (16,5%). S'han agrupat els alumnes per edats: de 12 a 14 anys, 46 alumnes (35%); de 15 a 17 anys, 89 alumnes (56,6%); i els de 18 anys o més (9,4%). Han contestat l'enquesta 17 professors/es sobre un total de 82, o sigui, un 20,7%.

Preguntes

1. Només pel fet de ser humans, tots tenim els mateixos drets?
2. Has llegit la Declaració Universal dels Drets Humans de l'any 1948?
3. Has cooperat alguna vegada amb associacions per a la pau?
4. Creus que som més exigents a l'hora de demanar els nostres drets que quan hem de respectar els drets dels altres?
5. Creus que és millor preparar-se per a la guerra encara que desitgis la pau?
6. Denunciaries alguna situació de maltractaments?
7. Creus que és raonable eliminar els delinqüents?
8. Creus que els països avançats respecten més els drets humans?

Estadística de les respostes

	1		2		3		4		5		6		7		8	
	SÍ	NO	SÍ	NO	SÍ	NO	SÍ	NO	SÍ	NO	SÍ	NO	SÍ	NO	SÍ	NO
A	96,4			77,3		62,1	75		55,3		85,7		62,5			73,2
B	82			76,4		75,3	92,1			60,7	85,4			53,5		78,6
C	66,7			86,7		60	86,7			80	80		50	50		93,3
D	100		53,3			52,9		52,9		52,9	100			87,5		66,7
T	87,5			75,1		65,5	81,9			56,5	81,9			51,2		76,9

A: De 12 a 14 anys; **B:** de 15 a 17 anys; **C:** 18 o més anys; **D:** Professors; **T:** Total

Sota cada nombre que indica les preguntes (de l'1 a 8) s'indica, en tant per cent, la resposta (SÍ o NO) que predomina.

Anàlisi de les respostes

Les preguntes on hi ha unanimitat són:

- 1ª pregunta: un 87,5% creu que tots els humans tenim els mateixos drets.
- 6ª pregunta: la majoria (81,9%) denunciaria maltractaments.
- 8ª pregunta: també una majoria (76,9%) no creu que en els països més avançats es respectin més els drets humans.
- 3ª pregunta: dues terceres parts no han col·laborat amb associacions per a la pau. Els estudiants han col·laborat menys que els professors/es.

On hi ha diferències és:

- 2ª pregunta: la major part dels estudiants no han llegit la Declaració dels Drets Humans, poc més de la meitat dels professors/es sí que l'han llegida.
- 4ª pregunta: la majoria (85,6%) dels alumnes creuen que som exigents amb els nostres drets que amb els dels altres. En el cas dels professors/es és un 52,9% que no pensa així.

On hi ha més diferències és:

- 5ª pregunta: només els estudiants de 15 a 17 anys no estan d'acord (80%) en preparar la guerra encara que desitgem la pa. En els altres grups l'opinió està dividida en dos bàndols aproximadament iguals.
- 7ª pregunta: la major part del professorat (87,5%) està en contra d'eliminar els delinqüents. En el cas dels estudiants, més de la meitat està en contra d'eliminar els delinqüents, però els més joves, de 12 a 14 anys, hi està a favor en un 62,5%. En aquesta pregunta és on hi ha hagut més respostes en blanc, i alguns han afegit alguns comentaris, condicionant la resposta al tipus de delinqüent.

Conclusions

Es constata que molts alumnes no han llegit la Declaració dels Drets Humans, i que els adults no arriben a ser una gran majoria els que ho han fet.

Els valors continguts en aquesta Declaració són els valors generals que tots ciutadà ha de conèixer, aprofundir i treballar perquè siguin una realitat i no només una declaració de bones intencions.

Aquests resultats han d'interpel·lar a tots els educadors. Que els alumnes coneguin a fons els Drets Humans és una tasca que ens obliga a tots. No s'hi val a donar la culpa al veí, o al de més amunt.

Si volem una escola millor: més participativa, més dialogant, més "educadora" cal que els Drets Humans es coneguin i es visquin en l'àmbit escolar. Les noies i els nois (igual que els professors i professores) han de conèixer els Drets Humans, és a dir, han de conèixer els seus drets i deures: com a escolar, com a ciutadans i com a membres de la comunitat humana.

Tots plegats hem d'entendre que aquesta Declaració és una utopia realitzable (encara que sembla una contradicció), i no només realitzable, sinó, i sobretot, millorable. I que, tal com afirma la mateixa Declaració, un dels millors camins per aconseguir-ho és que es promoguin, mitjançant l'ensenyament i l'educació, el respecte a aquests drets i llibertats. Aquesta és la nostra gran responsabilitat.

DENIP 2000: DIADES INTERCULTURALS

- Desfilada *versus* educació (carta de l'Institut adreçada als mitjans de comunicació en motiu de la desfilada militar a Barcelona)
- Manifest 2000 per la Cultura de la Pau.
- Solidaritat? Per què?

DESFILADA VERSUS EDUCACIÓ

Sr. Alcalde/Director/...

Per unanimitat, l'Assemblea General de las Nacions Unides va proclamar l'any 2000 com a any de la Cultura de la Pau. Un grup de Premis Nobel va redactar el Manifest 2000, per tal de recollir 100 milions de signatures a favor d'una cultura de la pau i la no-violència. A tots se'ns demanen gestos per construir la pau.

Des del nostre centre volem fer la nostra aportació a la Cultura de la Pau, i per això organitzem actes de solidaritat i agermanament, cerquem la resolució pacífica dels conflictes, fem jornades per a l'educació intercultural, apostem per al diàleg i la tolerància, intentem crear actituds de respecte per totes les persones i el medi ambient; en resum volem treballar per a una educació en els drets humans.

Tots aquests esforços es veuen contradits per la desfilada militar prevista pel proper dissabte 27 de maig. És veritat que l'exèrcit ha participat en algunes accions humanitàries, però tots sabem que l'exèrcit no es va crear per aquestes finalitats; a més, perquè uns milers de soldats participin en aquestes accions no cal una infraestructura ni unes despeses tan exagerades. Precisament hi ha el compromís de comprar armes per l'import de dos bilions de pessetes, i aquesta xifra es vol repetir anualment quan hi hagi l'exèrcit professional. Ens trobem mancats de recursos en el camp educatiu i veiem com la investigació militar s'emporta prop de la meitat dels recursos I+D de l'Administració Central, amb una quantitat que duplica la de tots els programes concedits per Educació i Cultura.

Per tot això volem manifestar el nostre desacord amb la celebració de la desfilada militar, perquè creiem que la cultura de la pau passa per la construcció d'una nova seguretat global humana i basada en el respecte dels drets humans i la prevenció dels conflictes, i no passa pels exèrcits.

Potser encara no som prou humans per intentar prescindir totalment i sobtada de la força bruta. Però intuïm que quan més ens n'allunyem més dignitat humana adquirim.

Atentament

Claustre de professors de l'IES de Sta. Coloma de Farners

*Publicada a **El Punt Diari** el dia 20 de maig de 2000, al **Diari de Girona** el 27 de maig de 2000 i a l'**Avui***

Manifest 2000 per la Cultura de la Pau

El *Manifest 2000* es va fer públic el 4 de març de 1999, durant la Conferència de Premsa Internacional celebrada a la Torre Eiffel de París, des d'on es va convidar el món sencer a signar-ne l'adhesió.

Aquesta iniciativa formava part de les activitats organitzades per commemorar l'Any Internacional de la Cultura de la Pau, i fins al passat 19 de setembre de 2000 ja havia reunit més de 50 milions de signatures, que es van presentar en l'Assemblea General del Mil·lenni de les Nacions Unides.

Reconeixent la meua part de responsabilitat en el futur de la humanitat, especialment pel que fa als nens d'avui i les generacions futures, em comprometo –en la meua vida quotidiana, la meua família, el meu treball, la meua comunitat, el meu país i la meua regió– a:

1. **respectar la vida i la dignitat** de cada persona, sense discriminacions ni prejudicis;
2. **practicar la no-violència activa**, rebutjant la violència en totes les seves formes: física, sexual, psicològica, econòmica i social, en particular cap als més desvalguts i vulnerables, com els nens i els adolescents;
3. **compartir el meu temps i els meus recursos materials** amb un esperit de generositat, per tal de posar fi a l'exclusió, la injustícia i l'opressió política i econòmica;
4. **defensar la llibertat d'expressió i la diversitat cultural**, donant sempre preferència a dialogar i escoltar, en lloc del fanatisme, la difamació i el rebuig dels altres;
5. **fomentar un comportament responsable dels consumidors** i el desenvolupament d'unes pràctiques que respectin totes les formes de vida i preservin l'equilibri de la natura a tot el planeta;
6. **contribuir al desenvolupament de la meua comunitat**, amb la plena participació de les dones i el respecte dels principis democràtics, per tal de crear entre tots noves formes de solidaritat.

SOLIDARITAT? PER QUÈ?

PRESENTACIÓ

Durant el curs s'han organitzat diferents activitats de solidaritat:

- Jornades interculturals (gener-2000)
- Campanya "Educació ara!" (Intermón)
- Donació del romanent del viatge de 4t. d'ESO per al projecte Beques de Palacagüina.
- Concert de Sant Jordi per Moçambic i recollida de diners en una guardiola.
- Venda de pastissos per Moçambic
- Festival (orquestra, teatre, poemes, cançons, cant coral) per Moçambic i Nicaragua.

Ara us proposem

- 1.- Cartes per a companys/es de l'Institut de Palacagüina.
- 2.- Campanya de recollida de material escolar (llibretes, llapis, bolígrafs, gomes, colors, etc.) i de bicicletes per a la comunitat rural Del Passa (Senegal) organitzada pel GRAMC de Girona.
- 3.- Manifest 2000.

TREBALL EN GRUP

- a) En general, aquests temes de solidaritat no solen tenir massa èxit, la gent no s'hi aboca. Per quins motius creus que passa això? La gent pensa que no serveixen per a res? O que l'ajuda no arribarà al seu destí? No serà que és més còmode pensar així, i d'aquesta manera me'n desentenc i puc continuar amb els temes que a mi m'interessen?
- b) Hi ha molts temes (futbol, cotxes, vestits, disco, "telebasura"...) que distreuen (o "desvien") la nostra atenció, però a vegades hem vist que hi ha uns valors: amicitat, generositat, altruisme, solidaritat, etc., que molts joves practiquen: fer companyia als avis que viuen sols, ajuda als marginats, atendre a disminuïts, anar de cooperant al tercer món, etc. Posa exemples de casos semblants que tu coneguis. Què en penses d'aquests joves?
- c) Comenta les següents frases:
  - *"La felicitat no consisteix en tenir-ho tot o en aconseguir tot el que un es proposa".*
  - *"La felicitat només s'aconsegueix en companyia".*
  - *"Hi ha una recerca de la felicitat que pot arribar a ser autodestructiva, quan es confon la felicitat amb la satisfacció immediata (satisfacció de qualsevol caprici, recurs al diner com a solució a l'avorriment, etc.)".*
- d) Què pots fer per convèncer un/a company/a atrapat en el consumisme i en el passar-s'ho bé sense tenir en compte els altres, perquè sigui més sensible als problemes dels qui l'envolten i més solidari.